

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

ኢ | የ

ሱ | ስ

ትንቢት ፡ ዘዮናስ ፡

PROPHETIA IONÆ,

EX

Æthiopico in Latinum ad verbum verſa,

Et NOTIS atque ADAGIIS
illuſtrata;

Cui adjunguntur quatuor GENESEOS *capita, è vetuſtiſſimo Manuſcripto Æthiop. eruta.*

Nunc primùm Ἀνατολικογλωσσοφιλομαθῶν χάριν publicata

à

M. THEODORO PETRÆO, Flensburgo-Holſato.

እምቅድመ ፡ ትነቡ ፡ ለቡ ፡፡

أَوَّلْ كُورِشْ أَنْدَنْ بِلِشْ ،

LUGDUNI BATAVORUM.
Sumptibus Auctoris, & Typis Niſſelianis.
cIɔ Iɔc LX.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

PERILLUSTRI, GENEROSISSIMO & EXCELLENTISSIMO

DOMINO,

D^N. JOACHIMO GERSTORF,

HÆREDITARIO in Tumbyholm, PRÆFECTO Collenborg, &c. EQVITI AVRATO, Sacr. Reg. Majeſt. & Regni Daniæ ſupremo Aulæ MAGISTRO, atq; SENATORI Graviſſimo,

Domino ſuo Gratioſiſſimo, & Mecænati Ampliſſimo

Perpetuam Felicitatem.

Perilluſtris & Magnifice Heros ac Domine,

POſt tot exantlata perquàm laborioſæ, & longinquæ peregrinationis Orientalis tædia, me reducem excepit Leida, amænum Muſarum hoſpitium, & politioris literaturæ domicilium. Quoniam verò omnis peregrinationis finis ad uſum aliquem ſpectat, ſine quo ingratus eſt omnis labor & opera, quæcunque in illam impenditur; viſum eſt mihi pretium curæ aliquid conari dignum, quod lucem aſpiceret, ceu itineris mei confecti μνημόσυνον. Ex aliis autem operibus partim affectis, partim confectis elegi Prophetam Jonam, quem reliqui undecim,

ut labor

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

ut labor concatenatus ſubſequentur, ſi propitia magis fortuna ſecundaverit. Cæterum cùm & ego more aliorum circumſpexi, cui hanc ingenii φροντίδα dedicarem & conſecrarem; Illuſtri Tua famâ adductus TE, Magnifice Domine, legere & quærere volui, qui non ſolùm omnis elegantioris doctrinæ & auctor & admirator exſiſtis: ſed & Linguarum quà Orientalium quà Occidentalium peritiſſimus; quod in tanta celſitudine rarum. Proinde ad TE, tanquam ad Sidus patriæ lucidiſſimum ſupplex confugio, quanta poſſum animi ſubmiſſione orans atq; obteſtans, ut hoc qualecunque meæ devotiſſimæ voluntatis, obſervantiæ ac venerationis monumentum, benigno vultu aſpicias, ejusque patrocinium ſuſcipias, nec pro innata Generoſitate patiaris, ut hæc materia, raritate & novitate commendabilis, in obſcuro atq; tenebris jaceat, ſed in luce, in oculis, atque in auribus omnium ponatur. Quod ſupereſt, ad vota confugio, Deoque omnium rerum laudandarum auctori animitùs ſupplico, ut quàm diutiſſimè ſuperſis, & Deo, Regi, Patriæ, Familiæ, ac Optimo cuique quàm feliciſſimè vivas.

Perilluſt. & Magnif.
T. Generoſit.

Dab. ἐκ τȣ̃ παραχρῆμα Lugd. Bat.
14. Maj. Anno ἀπὸ τῆς θεανθρωπογονίας CIↃ IↃC LX.

Humillimus devotiſſimusq, Servus

Theodorus Petræus.

ዘዮናስ ፡ ነቢይ ፡

ምዕራፍ ፡ ፩

1\. ወኮነ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ ኀበ ፡ ዮናስ ፡
ወልደ ፡ አማቴ ፡ ወ
ይቤሎ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለዮናስ ፡፡
2\. ተንሥእ ፡ ወሖር ፡ ነነዌ ፡ ሀገረ ፡ ዐ
በየ ፡ ወስብክ ፡ ሎሙ ፡ እስመ ፡ ዐርገ ፡
ገዐረ ፡ እከዮሙ ፡ ኀቤየ ፡፡ 3. ወሖረ ፡
ዮናስ ፡ ወተኀጥአ ፡ ብሔረ ፡ ተርሴስ ፡
እምገጸ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወወረደ ፡
ሀገረ ፡ ኢዮጴ ፡፡ ወረከበ ፡ ሐመረ ፡
ዘይነግድ ፡ ብሔረ ፡ ተርሴስ ፡፡ ወተዐ
ሰበ ፡ ወዐርገ ፡ ውስቴቱ ፡ ይነግድ ፡ ም
ስሌሆሙ ፡ ተርሴስ ፡ እምገጸ ፡ እግ
ዚአብሔር ፡፡ 4. ወአምጽአ ፡ እግዚ
አብሔር ፡ ነፋሰ ፡ ዐቢየ ፡ ውስተ ፡ ባ
ሕር ፡ ወዐቢየ ፡ ማዕበለ ፡ በሕር ፡ ወ
ተመንደበ ፡ ሐመሮሙ ፡ ከመ ፡ ይሰበር ፡፡
5\. ወፈርሁ ፡ ኖትያት ፡ ወአውየው ፡
ኵሎሙ ፡ ኀበ ፡ አማልክቲሆሙ ፡ ወ
አስተዋፅኡ ፡ ወገደፉ ፡ ውስተ ፡ ባሕር ፡
ንዋዮሙ ፡ ከመ ፡ ያቅልሉ ፡ ሐመ
ሮሙ ፡ ወወረደ ፡ ዮናስ ፡ ውስተ ፡ ከ
ርሠ ፡ ሐመር ፡ ወኖመ ፡ ወነሐረ ፡፡

JONAS PROPHETA.

Cap. I.

1\. ET factum eſt verbum
Domini ad Jonam fi-
lium Amathi, & dixit
Dominus Jonæ. 2. Surge&va-
deNineveh civitatem magnā,
& prædica illis: quia aſcendit
clamor malitiæ eorum ad me.
3\. Et abiit Jonas, & fugit *in* re-
gionem Tharſis è conſpectu
Domini, & deſcendit *in* civi-
tatem Joppen: & invenit na-
vem, quæ navigaret *in* regio-
nem Tharſis: & mercede con-
duxit, & aſcendit in eam, *ut*
navigaret cum eis *in* Tharſis
à facie Domini. 4. At addu-
xit (*venire fecit*) Dominus
ventum magnum in mare, &
magnum fluctum maris, & pe-
riclitata fuit navis eorum, ut
confringeretur. 5. Et timue-
runt nautæ, & clamaverunt o-
mnes illi ad deos ſuos, & pro-
duxerunt (*collegerunt*) & pro-
jecerunt in mare vaſa ſua, ut
allevarent navem: deſcendit
autem Jonas in ventrem na-
vis, & dormivit, & ſtertuit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

6. ወወረደ ፡ ኀቤሁ ፡ ዘሐደፍ ፡ ወይ
ቤሎ ፡ ምንት ፡ ያነውመከ ፡ ተንሥእ ፡
ወጸውዕ ፡ አምላከከ ፡ ከመ ፡ ያድኅነነ ፡
እግዚአብሔር ፡ ወኢንሙት ፡፡ 7. ወ
ተባሀሉ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ነዑ ፡ ንትዐ
ጸዉ ፡ ወናእምር ፡ በበይነ ፡ መኑ ፡ ር
ከበተነ ፡ ዛቲ ፡ እኪት ፡፡ ወተዐፀዉ ፡ ወ
ወረደ ፡ ዕፀ ፡ ላዕለ ፡ ዮናስ ፡፡ 8. ወይ
ቤልዎ ፡ ንግረነ ፡ በበይነ ፡ መኑ ፡ ረከ
በተነ ፡ ዛቲ ፡ እኪት ፡ ምንት ፡ ተግባ
ርከ ፡ ወእምአይቴ ፡ መጻእከ ፡ ወአይቴ ፡
ተሐውር ፡ ወአይቴ ፡ ብሔርከ ፡ ወም
ንት ፡ ሕዝብከ ፡፡፡፡ 9. ወይቤ
ሎሙ ፡ ዮናስ ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡
አነ ፡ ወአምላኪየ ፡ እግዚአሔር ፡ አ
ምላከ ፡ ሰማይ ፡ ዘገብረ ፡ ባሕረ ፡ ወየ
ብሰ ፡፡ 10. ወፈርሁ ፡ እሙንቱ ፡ ዕ
ደው ፡ ዐቢየ ፡ ፍርሃተ ፡ ወይቤልዎ ፡ ም
ንተ ፡ ገበርከ ፡ ወአእመርዎ ፡ እሙንቱ ፡
ዕደው ፡ ከመ ፡ እምገጸ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ ተኀጥአ ፡ እስመ ፡ ነገሮሙ ፡፡
11. ወይቤልዎ ፡ ምንተ ፡ እንከ ፡ ንረ
ሲከ ፡ ወይኅድገነ ፡ ባሕር ፡ እስመ ፡
ይትሀወክ ፡ ባሕር ፡ ወይትነሣእ ፡ ማዕ
በል ፡ ዐቢይ ፡ 12. ወይቤሎሙ ፡ ዮ
ናስ ፡ ንሥኡኒ ፡ ወወርውኒ ፡ ውስተ ፡
ባሕር ፡ ወየኀድገክሙ ፡ ባሕር ፡ አነ ፡
አአምር ፡ ከመ ፡ በእንቲአየ ፡ መጽአ
ክሙ ፡ ዝንቱ ፡ ማዕበል ፡ ዐቢይ ፡
13. ወተባአሱ ፡ ይትመየጡ ፡ መንገለ ፡
ምድር ፡ እሙንቱ ፡ ዕደው ፡ ወስእኑ ፡

6. Et deſcendit ad eum gu-
bernator, & dixit ei : Quid te
dormire facit ? ſurge, & in-
voca Deum tuum, ut ſervet
nos Dominus, & non moria-
mur. 7. Et dixerunt inter ſe :
agite, mittamus ſortes, & co-
gnoſcamus, propter quem e-
venit nobis hoc malum. Et
miſerunt ſortes : & deſcendit
ſors ſuper Jonam. 8. Et dixe-
runt ei : Annuncia nobis, cu-
jus gratia invenit nos hoc
malum : quod opus tuum ? &
unde veniſti ? & quò vadis ?
& ubi regio tua ? & quinam
populus tuus ? 9. Et dixit eis
Jonas : ſervus Domini ſum,
& Deus meus Dominus,
Deus cæli, qui fecit mare, &
aridam. 10. Et timuerunt illi
viri magno timore, & di-
xerunt ei : Quid feciſti ? nam
cognoverunt iſti viri, quòd
à facie Domini fugiſſet : quia
indicaverat eis. 11. Et di-
xerunt ei : Quid igitur facie-
mus tibi, & ceſſabit à nobis
mare ? quia commovebatur
mare, & excitabatur fluctus
magnus 12. Et dixit illis Jo-
nas : Tollite me, & projicite
me in mare, & dimittet vos
mare : ego novi, quòd pro-
pter me ſupervenit vobis hæc
tempeſtas magna. 13. Et co-
nati ſunt, *ut* reverterentur
ad terram iſti viri, & non po-
tuerunt :

እስመ ፡ ትትሀወክ ፡ ባሕር ፡ ወትትነ
ሣእ ፡ ማዕበል ፡ ላዕሌሆሙ ፡ 14. ወአ
ውየዉ ፡ ኵሎሙ ፡ ኅቡረ ፡ ኀበ ፡ እግ
ዚአብሔር ፡ ወይቤሉ ፡ ሐሰ ፡ ለከ ፡ እ
ግዚኦ ፡ ኢታጥፍአነ ፡ በበይነ ፡ ነፍሱ ፡
ለዝንቱ ፡ ብእሲ ፡ ወኢትረሲ ፡ ላዕሌነ ፡
ደመ ፡ ጻድቅ ፡ እስመ ፡ አንተ ፡ እግዚኦ ፡
በከመ ፡ ፈቀድከ ፡ ገበርከ ፡፡ 15. ወ
ነሠእዎ ፡ ለዮናስ ፡ ወወረውዎ ፡ ው
ስተ ፡ ባሕር ፡ ወአርመመት ፡ ባሕር ፡
16. ወፈርህዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡
እሙንቱ ፡ ዕደው ፡ ዐቢየ ፡ ፍርሃተ ፡
ወሦዑ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ መሥዋዕተ ፡
ወበፅዑ ፡ ብፅዓተ ፡፡

tuerunt : quia concitabatur
mare, & inſurgebat fluctus
contra illos. 14. Et clamave-
runt omnes illi ſimul ad Do-
minum, & dixerunt : Abſit à
te Domine ! ne perdas nos
propter animam iſtius viri,
neque ponas ſuper nos ſan-
guinem juſtum : quia tu Do-
mine, ſicut voluiſti, feciſti.
15. Et tulerunt Jonam, & pro-
jecerunt illum in mare, & ſi-
luit mare. 16. Et timuerunt
Dominum iſti viri magno ti-
more, & immolaverunt Do-
mino hoſtiam, & voverunt
votum.

ም ፡ ፪

1. ወአዘዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዐን
በሪ ፡ ዐቢየ ፡ ይሕጦ ፡ ለዮናስ ፡ ወነበረ ፡
ዮናስ ፡ ውስተ ፡ ከርሠ ፡ ዐንበር ፡ ሠ
ሉሰ ፡ መዐልተ ፡ ወሠሉሰ ፡ ሌሊተ ፡፡፡
2. ወጸለየ ፡ ዮናስ ፡ በውስተ ፡ ከርሠ ፡
ዐንበሪ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ አም
ላኩ ፡ ወይቤ ፡ 3. አውየውኩ ፡ በም
ንዳቤየ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ አምላ
ኪየ ፡ ወሰምዐኒ ፡ በውስተ ፡ ከርሠ ፡
ቀላይ ፡ ጽራኅየ ፡ ወሰምዐኒ ፡ ቃልየ ፡፡
4. ወወረወኒ ፡ ውስተ ፡ ልበ ፡ ቀላየ ፡
ባሕር ፡ ወዐገቱኒ ፡ አፍላግ ፡ ወመጽአ ፡
ላዕሌየ ፡ ኵሉ ፡ ማዕበልከ ፡ ወሞገ
ድከ ፡፡ 5. ወአነሰ ፡ እቤ ፡ ገደፍከኒኑ ፡

CAP. II.

1. ET mandavit Dominus
ceto magno, *ut* deglu-
tiret Jonam : & ſedit Jonas
in ventre ceti tribus diebus,
& tribus noctibus. 2 Et ora-
vit Ionas in ventre ceti ad
Dominum Deum ſuum, &
dixit. 3. Clamavi in afflictio-
ne mea ad Dominum Deum
meum, & audivit me : in ven-
tre abyſſi clamor meus *fuit*, &
exaudivit vocem meam 4 Et
projecit me in cor profundi
maris, & circumdederunt me
flumina : & venerunt ſuper
me omnes undæ tuæ, & flu-
ctus tui. 5 Ego verò dixi :

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

እንጋ፡ እምቅድመ፡ አዕይንቲከ፡
እደግም፡ እንጋ፡ ርእየ፡ ቤተ፡ መቅ
ደስከ። 6. ውሕዘ፡ ማይ፡ እስከ፡
ነፍስየ፡ ወዐገተኒ፡ ቀላይ፡ በታ
ሕቱ፡ ወተሰጥመ፡ ርእስየ፡ ውስተ፡
ንቅዐታተ፡ አድባር፡ 7. ወወረድኩ፡
ውስተ፡ ምድር፡ እንተ፡ ዕጽው፡
መናስግቲሃ፡ እምፍጥረተ፡ ዓለም፡
ወዐርገት፡ እምኔየ፡ እምነ፡ ሙ
ስና፡ ሕይወትየ። 8. ወተዘከርክዎ፡
ለእግዚአብሔር፡ ሶበ፡ ኃልቀት፡
ነፍስየ፡ እምላዕሌየ፡ ትብጻሕ፡ ጸ
ሎትየ፡ ኀቤከ፡ ጽርሐ፡ መቅደስከ።
9. ወእለሰ፡ የዐቅቡ፡ ከንቶ፡ ወሐ
ሰተ፡ ገደፉ፡ ሣህሎሙ። 10. ወአ
ንሰ፡ በቃለ፡ ጸሎትየ፡ እገኒ፡ ለከ፡
ወእሠውዕ፡ ለከ፡ ኵሎ፡ ዘበፃዕኩ፡
እፈድየከ፡ በሕይወትየ። 11. ወ
ተአዘዘ፡ ለእግዚአብሔር፡ ውእቱ፡
ዐንበሪ፡ ወአውፅኦ፡ ለዮናስ፡ ውስተ፡
ምድር።

Num igitur projeciſti me è
conſpectu oculorum tuorum:
addam ergo videre domum
ſanctitatis tuæ? 6. Fluxit aqua
uſque ad animam meam, &
circumdedit me abyſſus ſub
illa, & abſorptum fuit caput
meum in ſciſſuras montium.
7. Et deſcendi in terram, cu-
jus clauſi ſunt vectes ejus à
creatione mundi, & aſcendit
ex me de corruptione vita
mea. 8. Et recordatus ſum
Domini, cùm deficeret ani-
ma mea deſuper (à) me: per-
veniat oratio mea ad te *in*
templum ſanctum tuum.
9. Qui autem cuſtodiunt va-
nitatem, & mendacium, pro-
jecerunt miſericordiam ſuam
10 Egò verò cum voce ora-
tionis meæ confitebor tibi, &
ſacrificabo tibi omnia, quæ
vovi, retribuam tibi in vita
mea. 11. Et obedivit Domino
iſte cetus, & ejecit (exire fe-
cit) Ionam in terram.

ምዕ፡ ፫

፩. ወኮነ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡
ዳግመ፡ ኀበ፡ ዮናስ፡ ወይቤሎ፡ 2. ተ
ንሥእ፡ ወሖር፡ ነነዌ፡ ሀገረ፡ ዐባየ፡
ወስብክ፡ ሎሙ፡ በከመ፡ ዘቀደሙ፡
ስብከት፡ ዘእቤለከ፡ አነ። 3. ወተ
ንሥአ፡ ዮናስ፡ ወሖረ፡ ነነዌ፡ በከመ፡

CAP. III.

1. ET factus eſt ſermo Do-
mini ſecundò ad Ionam
& dixit ei. 2. Surge, & adi Ni-
neven civitatem magnam, &
prædica illis ſecundùm prio-
rem prædicationem, quam
dixi tibi ego 3. Et ſurrexit Io-
nas, & adivit Nineven, ſicut
dixe-

ይቤሎ: እግዚአብሔር : ወነነዌሰ : ዐ
ባይ: ሀገር: ውእቱ : ለእግዚአብሔር:
መጠነ : ምሕዋረ : ሠሉስ : ዕለት ::
4. ወአልጸቀ : ይባእ : ሀገረ : ሰበከ :
እምሕዋረ : ዕለት : ወይቤ : እስከ :
ሠሉስ : መዋዕል: ትትገፈታእ : ነኔዌ ::
5. ወተአምኑ : ሰብእ : ነኔዌ : በቃለ :
እግዚአብሔር : ወሰበኩ : ጾመ : ወ
ለብሱ : ሠቀ : ንኡሶሙ : ወዐቢ
ዮሙ :::: 6. ወሰምዐ : ንጉሠ : ነ
ኔዌ : ወተንሥአ : እምነ : መንበሩ :
ወለብሰ : ሠቀ : ወአእተተ : አልባ
ሲሁ : ወነበረ : ውስተ : ሐመድ ::
7. ወሰበከ : ንጉሠ : ለነኔዌ : ወለ
ዐበይቱ : ወይቤ : ሰብእ : ወእንስሳ :
ወአልህምት : ወአባግዕ : ኢይብልዑ :
ወኢምንተኒ : ወኢይትረዐዩ : ወኢ
ይስተዩ : ማየ :: 8. ወለብሱ : ሠቀ :
ሰብእ : ወእንስሳ : ወአውየዉ : ኀበ :
እግዚአብሔር : ኅቡረ : ወኀደጉ :
ኵሎ : እከየ : ምግባሮሙ : ወዐ
መፃ : ዘውስተ : እደዊሆሙ : ወይ
ቤሉ : 9. መኑ : ያአምር : እመ :
ይኔስሕ : እግዚአብሔር : ወይመይጥ :
መቅሠፍተ : መዐቱ : ወኢንመውት :
እንከ :: 10. ወርእየ : እግዚአብሔር :
ምግባሮሙ : ከመ : ነስሑ : እምፍኖ
ቶሙ : እኩይ : ወእግዚአብሔርኒ :
ነስሐ : እምኣ : ዘነበበ : እኩየ : ከመ :
ይግበር : ላዕሌሆሙ : ወኢገብረ :
እኩየ ::

dixerat ei Dominus : Nineve
autem magna civitas erat
Deo, quantum *eſt* iter trium
dierum. 4. Et appropinquans
introivit civitatem, *&* præ-
dicavit ab itinere diei, & di-
xit : uſque ad tres dies ſub-
vertetur Nineve. 5. Et cre-
diderunt viri Nineve verbo
Domini, & prædicaverunt
jejunium, & veſtiti ſunt ſac-
co minor eorum, & major eo-
rum. 6. Et audivit Rex Ni-
neve : & ſurrexit de throno
ſuo, & induit ſe ſacco, & exuit
(*depoſuit*) veſtimenta ſua, &
ſedit in cinere. 7. Et prædi-
cavit Rex Nineve, & magna-
tibus ejus, & dixit : Homi-
nes, & jumenta, & boves, &
oves non comedant nec quic-
quam, nec paſcantur, nec bi-
bant aquam. 8. Et induti ſunt
cilicio homines, & animalia,
& clamaverunt ad Dominum
ſimul, & reliquerunt omnem
malitiam operis ſui, & iniqui-
tatem, quæ in manibus eo-
rum, & dixerunt. 9. Quis no-
vit, ſi pæniteat Deum, & aver-
tat plagam iræ ſuæ : & ne ideò
moriamur? 10. Et vidit Do-
minus opus eorum, quòd pæ-
nitentiam agerent ob viam
ſuam malam : Deum verò pæ-
nituit mali, quod loquutus
fuerat, ut faceret eis, & non
fecit malum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

ም ፡ ፬

1. ወተከዘ ፡ ዮናስ ፡ ዐቢየ ፡ ት
ካዘ ፡ ወሐዘነ ፡ 2. ወጸለየ ፡ ኀበ ፡
እግዚአብሔር ፡ ወይቤ ፡ እግዚኦ ፡
አኮኑ ፡ ከመዝ ፡ እቤ ፡ በብሔርየ ፡
ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተኀጠእኩ ፡ ተር
ሴስ ፡ እስመ ፡ አአምር ፡ ከመ ፡ መ
ሐሪ ፡ አንተ ፡ ወመስተሠሃል ፡ ርሑቀ ፡
መዐት ፡ ወብዙኀ ፡ ምሕረት ፡ ወጻ
ድቅ ፡ ወትኔስሕ ፡ በእንተ ፡ እኪት ፡፡፡
3. ወይእዜኒ ፡ እግዚኦ ፡ ንሥእ ፡ ለ
ነፍስየ ፡ እምኔየ ፡ እስመ ፡ ይኄይሰኒ ፡
መዊት ፡ እምሐይው ፡፡ 4. ወይቤሎ ፡
እግዚአብሔር ፡ ለዮናስ ፡ ጥቀኑ ፡ ት
ቴክዝ ፡ አንተ ፡፡ 5. ወእምዝ ፡ ወፅአ ፡
ዮናስ ፡ እምሀገር ፡ ወነበረ ፡ አንቀጸ ፡
ሀገር ፡ ወገብረ ፡ ሎቱ ፡ ልገተ ፡ ወነ
በረ ፡ ታሕተ ፡ ጽላሎታ ፡ እስከ ፡ ይ
ሬኢ ፡ ዘይከውን ፡ ሀገር ፡ 6. ወአዘዘ ፡
እግዚአብሔር ፡ ሐምሐመ ፡ ወበቈለ ፡
ወጸለሎ ፡ መልዕልተ ፡ ርእሱ ፡ ለዮ
ናስ ፡ ከመ ፡ ይጽልሎ ፡ እምፀሐይ ፡
እመሕማሙ ፡ ወተፈሥሐ ፡ ዮናስ ፡
ዐቢየ ፡ ፍሥሐ ፡ በእንተ ፡ ሐምሐም ፡፡
7. ወአዘዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ በሳኒታ ፡
ዕፄ ፡ ወቀተሎ ፡ ለዝኩ ፡ ሐምሐም ፡
ወየብሰት ፡፡ 8. ወሠረቀ ፡ ፀሐይ ፡
አዘዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ነፋሰ ፡ ሐሩረ ፡
ዘየውዒ ፡፡ ወአሕመሞ ፡ ፀሐይ ፡

C A P. IV.

1. Et contriſtatus eſt Jonas
magna triſtitiâ, & afflictus
fuit. 2. Et oravit ad Domi-
num, & ait: ô Domine, non-
ne *eſt* ſicut dixi in regione
mea? & propter hoc fugi *in*
Tharſis: quoniam novi, quòd
miſericors es, & miſerator,
longus iræ (longanimis), &
multæ miſericordiæ, & ju-
ſtus, & pænitet te mali.
3. Nunc autem, ô Domine,
tolle animam meam à me:
quia bonum eſt mihi mori prę
vivere. 4. Et dixit Dominus
Jonæ: Num valde tu contri-
ſtaris? 5. Egreſſus eſt igitur
Jonas de civitate, & ſedit *in*
porta civitatis, & fecit ſibi
tugurium, ac manſit ſub um-
bra ejus, uſque dum videret,
quid eſſet civitati. 6. Et præ-
cepit Dominus cucurbitæ,
& germinavit, & obumbra-
vit ſuper caput Jonæ, ut ope-
riret illum à ſole ob dolo-
rem: & lætatus eſt Jonas ma-
gna lætitiâ ob cucurbitam.
7. Et præcepit Dominus po-
ſterô die vermi, & percuſſit
illam cucurbitam, & areſa-
cta eſt 8. Oriente verò ſole,
præcepit Dominus vento ca-
lido, qui urit, & afflixit ſol
caput

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

ርእሶ፡ ለዮናስ ፡ ወሀንበዘ፡ ወተቆጥዐ፡
ነፍሶ ፡ ወይቤ ፡ ይኄይሰኒ ፡ መዊት ፡
እምሐይው ፡፡፡ 9. ወይቤሎ ፡ እግ
ዚአብሔር፡ ለዮናስ፡ ጥቀኑ፡ ትቴ
ክዝ፡ በእንተ ፡ ሐምሐም ፡ ወይቤ ፡
ጥቀ ፡ ተከዝኩ ፡ እስከ ፡ ለሞት ፡፡
10. ወይቤሎ ፡ እግዚአብሔር ፡ አን
ተሰ፡ ትምሕክ፡ ሐምሐመ፡ ዘኢጻመ
ውከ ፡ ወዘኢሠቀይከ፡ ዘሌሊተ ፡ በ
ቈለት፡ ወሌሊተ፡ ሞተት ፡፡ 11. ወ
አንሰ፡ ኢይምሕክ፡ ለነኔዌ ፡ ሀገር፡
ዐባይ ፡ ዘሀለወ ፡ ውስቴታ ፡ ሰብእ ፡
ፈድፋደ ፡ እምዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡
እልፍ፡ እለ፡ ኢፈለጡ ፡ ፀጋሞሙ ፡
እምየምኖሙ ፡ ወእንስሳ፡ ብዙኃ ፡፡

caput Jonæ, & æſtuavit, ac tæ-
dium cepit anima ejus, & di-
xit : Melius eſt mihi mori,
quàm vivere. 9. Dixit autem
Dominus Jonæ : Num valde
contriſtaris ob cucurbitam ?
Et dixit : valde contriſtatus
ſum uſque ad mortem. 10 Et
dixit ei Dominus : Tu parcis
cucurbitæ, quam non elabo-
raſti, neque illam irrigaſti :
quæ nocte germinavit, & no-
cte emortua eſt. 11. Ego au-
tem non parcerem Nineve
civitati magnæ, in qua ſunt
homines pluſquam duodecim
mille, qui non diſtinxerunt
ſiniſtram ſuam à dextra ſua, &
jumenta multa.

ለይኩን ፡ ስብሐተ ፡ እግዚአብሔር ፡
ለዓለም ፡ ወለዓለመ ፡ ዓለም ፡
አሜን ፡ አሜን ፡፡

Sit gloria Domino in ſecu-
lum, & in ſeculum ſeculi,
Amen, Amen.

BREVES NOTÆ, & nonnulla Æthiopum ADAGIA, materiæ illuſtrandæ gratiâ ſelecta.

Cap. 1: 1. ቃል ፡ Verbum, Sermo, Vox: Tonitru, Exod. 9:23. 28. 33. & Verſus libri. Plur. ቃላት ፡ Scitè & venuſtè *Legatus* Æthiopibus vocatur ቃለ ፡ ንጉሥ ፡ verbum Regis, uti Latin. *Orator*, Gall. *Orateur*, qui mandatum Regis *Oratione* peragit. Et ልዑለ ፡ ቃል ፡ altus eloquio, ſeu ſublimis ſermonis *Propheta*: quo encomio ob vaticinia præ cæteris inſignitur Jeſaias; quippe ut vir nobilis, & urbanæ elegantiæ, nec habens quicquam in eloquio ruſticitatis admixtum, teſte S. Hieronymo in Prologo ſuper Jeſa. ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ verbum Domini, ut illud Salom. cap. 3:14. እምወርቅ ፡ ወእምብሩር ፡ ይኄይስ ፡ ዘዘገበ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ Melius eſt theſaurizare *verbum Dei*, quàm aurum & argentum. ቃል ፡ eſt Hebr. קול. Arab. قول. inde Græc. καλεῖν.

Verſ. 3. ሖረ ፡ Ivit, profectus eſt. Ab hac radice originem ducit ሐዋርያ ፡ Apoſtolus, Nuncius, ab *Eundo*, juxta illud Marci 16: 15. ሖሩ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ *Ite* in univerſum mundum. Arab. حواري. Omiſſis, brevitatis causâ, aliis Philologorum derivationibus, quà in Lingua Arabica, quà Chaldaica occurrentibus.

Verſ. 4.

Verſ. 4. Notetur ἐν παρόδῳ harum trium vocum differentia. 1. ነፋስ : Ventus. 2. ነፍስ : Anima. Hebr. נֶפֶשׁ. Arab. نَفْسٌ. 3. ነፍስት : ſive ነፍስት : ዘሥጋ : Anima carnalis, ſeu mortalis, Corpus.

Ibid. ባሕር : Mare. Arab. بَحْرٌ. Item Occidens, ut Hebr. יָם. Ex. gratia Geneſ. 28: 14. እስከ : ባሕር : ad occidentem uſque. Et Exod. 10: 19 flare fecit ነፋሰ : እምባሕር : ventum ab occidente. In lingua vulgari ባሕር : ነጋሢ : & in Literali ንጉሠ : vel ነጋሢ : ባሕር : ſeu ነጋሢ : ዘባሕር : maris rex, ſive Pro-rex maris, cujus aula eſt ዱባርዋ : Debarva, biduo ſeu triduo cum Carvano à mari rubro diſtans. Vulgò in mappa Geographica legitur *Banagaſſo*, vel *Barnagas*. Ita fermè omnia regionum nomina perperam & corruptè ſcribuntur; ut ደምበያ : *Dambaja*, eſt regnum, in quo Rex regum hodie reſidet. Vulgò *Adembea*. Et ብሔረ : vel ሀገረ : አምሓራ : regio *Amharà*, vulgò *Amara*. አምሓራ : h. e. in lingua docta ሠናይ : bonus, pulcer qſ. pulcra regio. በጌ : ምድር : *Bage modr*, & in literali, ምድረ : አባግዕ : terra ovium, regio à *pecorum* abundantia denominata. Vulgò *Baga midri*. ቢሳን : *Biſan*, eſt regio, quæ biduum cum dimidio à mari rubro abeſt, in qua ſitum eſt ደብረ : ቢሳን : *Dabra Biſan*, h. e. Monaſterium *Biſan*. Vulgò ſcribitur *Aviſon*; Et alia id genus infinita.

Verſ. 5. ከርሥ : venter, concavum, interius. Hebr. כָּרֵשׂ, ingluvies. Obſervetur Adagium Æthiopicum : ዶርሆ : እንዘ : ይበልዕ : በበአሐዱ : ይመልእ : ከርሣ : h. e. Gallina comedens ſingula, implet *ventriculum* ſive ingluviem ſuam. Si enim, ut canit Heſiodus, σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν καταθεῖο, καὶ θαμὰ τοῦθ᾽ ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο. Simili adagio dicunt Arabes: قَطْرَةٌ بِقَطْرَةٍ تَصِيرُ غَدِيرًا, Gutta gut-

tæ addita evadit ſtagnum. Perſæ: اندك اندك بهم شود
بسيار، , Paucum pauco junctum, erit multum. Turcæ:
، دانه دانه خرمن اولور.

Ibid. ንሕረ : ſtertuit. Inde መንሕር : Follis qſ. à *ſtertendo.* Idem quod መንሁብ : Malach. 3: 3. ab አንሀበ : *ſufflavit* ignem. Ut & German. Blaßbalg/ à *Flando.*

Verſ. 6. ዘሐዳፍ : Qui clavum tenet, ſive ሐዳፊ : idem, Gubernator *navis*, Act. 27: 11. ab ሐደፈ : gubernavit, in ſpecie *navem.* In Liturgia Æthiopica eleganter Deus dicitur ሐዳፌ : ነፍሳት : Gubernator, ſeu Rector animarum, ዘበቱ : ኵልነ : ንትዌከል : ዘንተ : አምላክ : cui nos omnes confidimus, hic Deus *eſt.*

Verſ. 7. ንትዐጸው : ſortiamur. ተዐፀወ : ſortem miſit, ſortem projecit, ut Pſalm. 21: 19. Hebr. 22. ተዓፀዉ : ዲበ : ዐራዝየ : jecerunt ſortem ſuper indumento meo. Et Matth. 27: 35. verbum deductum à nomine ዕፃ : ſors, quæ omni ſigno, chartâ ſcilicet, lapillo, ligno, &c. perficitur. (At ዕፀ : eſt lignum, arbor, Pſalm. 1: 3. Hebr. עץ. Et ዕፄ : vermis, Jonæ 4: 7.) አስተዓፀወ : ſortiri fecit, ſortem miſit, Lev. 16: 8. Act. 1: 26. Ut παρέργως verbi ተፈሰሰ : cujus ſignificatio congruit cum ተዐፀወ : ſortitus fuit; mentio injiciatur, vid. Johan. 19: 24. ንትፌሰስ : ſortem jaciamus. 2. ተፈሰሰ : peculiariter denotat *Micare digitis*, Ital. *Giuocare alla mora* : eſt luſus etiamnum apud Italos & Æthiopes uſitatus, & extentis colluſorum digitis alter alterius numerum divinare allaborat. In hoc luſu tota manus Æthiopibus dicitur ወልታ : *ſcutum*, *clypeus.* Digitus unus ኵናት : *lancea*, *framea.* Digitus index, & digitus medius ቀስት : *arcus.* Atque hoc luſûs genus ad ſortitionem tunicæ Chriſti, à militibus inſtitutam commodè applicari poteſt.

Verſ. 8.

Verſ. 8. ንግረነ : Indica nobis, à ነገረ : nunciavit, dixit. ነገር : ſermo, verbum, negotium, unde obſerv. ነገረ : ጠቢባን : ይከውን : ለፍቅር : ወነገረ : አብዳን : ይከውን : ለጋእዝ : h. e. ſermo ſapientum erit ad dilectionem, (eſt dilectio): at ſermo ſtultorum erit ad contentionem, (eſt contentio). ነጋሪ : ſive ተናጋሪ: Narrator, Prædicator: hinc ተናጋሪ : መለኮት : Prædicator, Orator Divinitatis; quo elogio κατ' ἐξοχὴν Æthiopibus commendatur *Johannes Euangeliſta*, quem alio nomine appellant ንስር: Hebr. נֶשֶׁר, Aquilam, German. den hochfliegenden Adler. Talia encomia, ſeu titulos etiam Prophetis & Apoſtolis eleganter attribuunt: ut ሊቀ : ነቢያት : Princeps Prophetarum, *Moſes*. በላዔ : መጻሕፍት : Devorator, aut eſor librorum, *Ezechiel*. መግረሬ: አናብስት: Domitor leonum, *Daniel*. ጠቢብ: Sapiens, *Salomon*. ቀናኢ : Æmulator, zelotes, *Elias*. ተዐጋሢ : ſeu መስተዐግስ : Patiens, *Job*. ሊቀ : ሐዋርያት : Princeps Apoſtolorum, *Petrus*. ልሳነ : ዕፍረት : Lingua ſuavis odoris, ſeu unguenti odoriferi, *Paulus*. አብሳሬ : ትስብእት : Annunciator humanitatis, *Gabriel*. ፈታሔ : ማሕፀን : Aperiens vulvam, *Raphael*. ሊቀ : መላእክት : Princeps Angelorum, Archangelus, *Michael*. ሊቀ : ዲያቆናት : Princeps Diaconorum: item ቀዳሚ : ሰማዕት : Protomartyr, *Stephanus*. አፈ : ወርቅ : Os auri, *aurea* verba *ore* fundens, *Chryſoſtomus*, &c.

Verſ. 9. የብስ : *Arida*, more Hebræorum dicitur *Terra*, ſicca terra, reſpectu aquarum exundantium. Hebr. יַבָּשָׁה, & יַבֶּשֶׁת, idem. Arab. يُبْس. Similiter Græc. ξηρὰ, *Arida*, Terra naturâ ſua ſicca. cujus oppoſitum ὑγρὰ, Jonicè ὑγρὴ, *Humida*, i. e. *Mare*. Ita legitur Matth. 23: 15. circuitis በሕረ: ወየብሰ: mare & *Aridam*. conf. Hebr. 11:29. Et Pſalm. 94: 5. Hebr. 95. ወለየብስኒ : እደዊሁ : ገብራ : *Aridam* autem manûs ejus fecerunt. Item Gen. 1: 10.

ወሰመዮ :

ወሰመዮ፡ እግዚአብሔር፡ ለየብሰ፡ ምድረ፡ & vocavit Dominus *Aridam*, terram. Verbum eſt የብሰ፡ *Aruit*, *Exaruit*. Hebr. יָבֵשׁ. Arab. يَبِسَ, idem. In 4. conjugat. አይበሰ፡ *Arefecit*, Siccavit, Exſiccavit, ut Joſu. 2:10. & cap. 4:23. አይበሰ፡ ለባሕረ፡ ኤርትራ፡ *Arefecit* mare Erythræum, ſive rubrum.

Verſ. 10. ገጽ፡ Facies, vultus. Gen. 8:7. እምነ፡ ገጸ፡ ምድር፡ à facie terræ. ገጸ፡ ጠቢብ፡ *ſapiens* vel peritus *faciei*, φυσιογνώμων. Et in lingua vulg. ገጸ፡ በረከት፡ *faciei benedictio*, h. e. Donum, Munus. Ital. *Preſente*. Idem ac ብነት፡፡

Verſ. 14. ሐሰ፡ ለከ፡ እግዚኦ፡ Abſit à te, Domine, Propitius eſto tibi, Domine. Rabb. חָס וְשָׁלוֹם, Parce, & pax ſit. Græc. ἵλεώς σοι κύριε. Eadem amoliendi malum formula exſtat Matth. 16:22. ሐሰ፡ ለከ፡ እግዚኦ፡፡ ſic dicitur ሐሰ፡ ሊተ፡ abſit à me, Gen. 44:17. ሐሰ፡ ለነ፡ abſit nobis, Rabb. חָס לָנָא, Ioſu. 24:16. ሐሰ፡ ለክሙ፡ abſit à vobis, Geneſ. 43:24. Iudic. 19:23. ሐሰ፡ ሎሙ፡ ለአግብርቲከ፡ abſit ſervis tuis, Geneſ. 44:7.

Cap. 2:1. ይሐጥ፡ deglutiet, devorabit, pro ይውሕጥ፡ à ወሐጠ፡ abſumſit, devoravit. conf. Num. 21:28. እሳት፡ ወሐጠት፡ ሐውልት፡ አርኖን፡ ignis devoravit excelſa Arnon.

Verſ. 4. ልበ፡ ባሕር፡ Cor maris, h. e. medium maris, intima ejus pars, more Hebr. לְבַב יָם. Et Græc. ἡ καρδία τῆς γῆς, cor terræ, Matth. 12:40.

Ibid. Obſervanda eſt differentia inter hæc duo Nomina. ሞገድ፡ fluctus decumanus, i. e. ingens, *montis*, *navis* inſtar, &c. diciturque de *mari*. Plur. ሞገደት፡ ባሕር፡ fluctus maris, Iudæ 13. verſ. Et ማዕበል፡ fluctus minor, ac dicitur de *mari*, & *fluviis* ut ማዕበለ፡ ባሕር፡ fluctus,

seu

ſeu unda maris, 4. Eſdr. c. 4: 15. 17. Plur. ማዕበላት ፡ fluctus, undæ. Conjunguntur & hæ duæ voces Pſal. 41:8. Hebr. 42. ኵሉ ፡ ማዕበልከ ፡ ወሞገዲከ ፡ omnes undæ tuæ, & fluctus tui.

Verſ. 5. ቤተ ፡ መቅደስ ፡ domus ſanctitatis, *ſanctuarium.* vox ቤት ፡ Domus (à ቤተ ፡ manſit, ſubſtitit, pernoctavit, Geneſ. 28:11. & Judic. 19:6. ቢት፡ ዮምኒ ፡ mane hodiè. Item verſ. 10. አበየ፡ ቢይት፡ noluit pernoctare.) varias admittit Periphraſes, ut בַּיִת, apud Hebr. & بَيْت, Arab. Sic dicunt ቤተ ፡ ንጉሥ ፡ domus Regis, i. e. *Aula.* ቤተ ፡ መጻሕፍት ፡ domus librorum, *Bibliotheca.* ቤተ ፡ ምርፋቅ ፡ domus accubitûs, Ital. *Refettorio,* h. e. *Refectorium,* à *reficiendis* viribus. ቤተ ፡ ዱዉያን ፡ vel ዱያን ፡ domus infirmorum, Νοσοκομεῖον, *valetudinarium.* ቤተ ፡ እንግዳ ፡ domus peregrinorum, ξενοδοχεῖον, *Xenodochium.* ቤተ ፡ ነፍስ ፡ vel መንፈስ ፡ domus animæ, *corpus.* ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ domus Chriſtianorum, *Eccleſia.* ቤተ ፡ መየሲ ፡ domus tabernarii, *Taberna vinaria,* οἰνοπώλιον. ቤተ፡ ልብስ፡ ſeu አልባስ ፡ domus veſtium, *Sacrarium.* Ital. *Sacriſtia.* ቤተ ፡ ሐበሊ ፡ *Balneum,* Ital. *Stuffa.* ቤተ ፡ ሐኖት ፡ *Macellum,* taberna carnaria. ቤተ ፡ ፋንዱቅ ፡ *Diverſorium,* taberna diverſoria. (ፋንዱቅ፡ puto corruptum ex Græc. πανδοχεῖον, τὸ, vel πανδοκεῖον. Rabb. פּוּנְדְּקִי, ex Græc. πανδοχεύς, hoſpes, caupo. Arab. فُنْدُق, diverſorium. Ital. *Fondaco, la bottega groſſa.*) Et alia id genus plurima.

Verſ. 6. ማይ ፡ Aqua. Hebr. מַיִם, idem, Aquæ. Arab. مَاءٌ. Ægypt. cum articulo ⲠⲒ, i. e. Arab. أَلْ, dicitur ⲠⲒⲘⲰⲞⲨ. Græc. Μῶυ, τὸ ὕδωρ, Aqua. Inde Æthiop. ማየ፡ ሐመት፡ *Atramentum,* propr. aqua carbonis, ex quo illud conficiunt. Conf. 2. Joh. 12. verſ. & 3. Joh. 13. verſ. ማየ ፡ ሐሊብ ፡ aqua lactis, i. e. *ſerum,* vel *lactis ſerum,*

Græc. ὀῤῥὸς γάλακτος. ማየ፡ አይኅ፡ aqua deſcenſûs, i. e. *diluvium*. ማየ፡ ሉብን፡ aqua Lóbn, h. e. *Stacte*, στακτή. ሉብን፡ eſt arbor parva, ex cujus floribus deſtillatur aqua odorifera, quâ ſuavis odoris ergò faciem illinunt. Sic doctus Poëta, cui nomen አባ፡ Georgius, in laudem B. Virginis Mariæ canit: ማየ፡ ሉብንኑ፡ ሰሊኖትኑ፡ መዐዛኪ፡ ዘይመስል፡ መኑ፡ Num *ſtacte* ſalihot? (*ſalihot* eſt arbor boni odoris, ſeu bonæ fragrantiæ.) odor tuus ſuavis cui aſſimilatur?

Ibid. ንቅዐታት፡ Sciſſuræ, foramina, à Sing. ንቅዐት፡ foramen, verb. ንቅዐ፡ perforavit. Plur. ንቅዐታት፡ ኰኵሕ፡ foramina petræ, Jeſa. 2: 19. In Manuſc. meo Pſalteri:, ut & in edit. Johan. Potken, cui oratio Jonæ eſt annexa, legitur ጥንቅቃት፡ ደብር፡ ima ſeu infima montis, in quem ἄνω κάτω itur.

Cap. 3: 6. ንጉሥ፡ Ἄναξ, Rex. ንጉሥ፡ ነገሥት፡ Rex regum, *Deus*, 1 Timoth. 6: 15 Hunc titulum etiam ſuſtinet Imperator Æthiopiæ, reſpectu ſeptem Pro-regum, (*Pro-rex* in lingua vulgari Æthiop. vocatur ራስ፡ Gall. *Vice-roy*. Arab. رَئِيسٌ & رَيِّسٌ, caput, princeps. Vulg. *Raïs*. Hebr. ראש.) quibus cum imperio præeſt. Titulus ejus hoc modo deſcribitur: ጥቀ፡ ልዑል፡ ወኃያል፡ ንጉሥ፡ ነገሥት፡ ዘኢትዮጵያ፡ h. e. Altiſſimus & Potentiſſimus *Rex regum* Æthiopiæ Baſilides, &c. filius Salomonis, qui eſt filius Davidis. Traxit autem originem, juxta Æthiopum traditionem, à Rege Salomone, idque interventu Reginæ Saba ſive Auſtri, incredibili tactæ deſiderio audiendi ſummam illius ſapientiam. In hujus Regis regum armis depictus eſt አንበሳ፡ *Leo* cum መስቀል፡ ዘወርቅ፡ *cruce aurea* in pedibus, & corona in capite, adjuncto *Symbolo* regio, ex cap. 5: 5. Apocal deſumto: ሞአ፡ አንበሳ፡ ዘእምነገደ፡ ይሁዳ፡ *Vicit Leo ille de tribu Juda*. Europæi inſcitè illum appellant *Preſbyterum*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

rum Iohannem, Prieſter Johann; de quo aliàs, ሕመ፡ ይሠምር፡ እግዚአብሔር፡ fuſiùs dicetur.

Cap. 4: 5. ለገት፡ *umbraculum*, *tugurium*, locus ceſpitibus, ſtramentis & frondibus à radiis ſolis munitus. Sic exſtat Jeſa. 1:8. Filia Sion, ከመ፡ ለገተ፡ ዐቃቤ፡ ቀምሓ፡ ſicut *tugurium* cuſtodis frumenti. conf. Pſalm. 78: 1. Hebr. 79. Et Michæ. 1: 6. እሬስያ፡ ለሰማርያ፡ ከመ፡ ለገተ፡ ዐቃቤ፡ ቀምሓ፡ በገዳም፡ Ponam Samariam ut *tugurium* cuſtodis tritici in campo. Plur. Hagg. 1: 4. ለገታተ፡ ቈላት፡ *Tuguria* vallis, domus in valle poſitæ. LXXII. κοιλόσταθμοι. At ለገምት፡ eſt *Profunditas*, *profundum*, βυθὸς, ὁ, ceu Matth. 18: 6. ለገምተ፡ በሐር፡ *profundum* maris. Itidem Pſalm. 106: 24. Hebr. 107. መንክሮ፡ በውስተ፡ ለገምት፡ mirabile ejus in *profundo*.

Verſ. 8. ሐሩር፡ calor, æſtus, καύσων, ὁ. ዐቢይ፡ ሐሩር፡ magnus æſtus, Apocal. 16: 9. ሐሩረ፡ መርቄ፡ calor vallis profundæ. Arab. حَرّ & حَرَارَة, calor, caliditas. Hebr. חָרַר, exarſit, exuſtus fuit. Sed ሐሪር፡ Arab. حَرِير, eſt Sericum, σηρικόν.

Verſ. 10. ሠቀየ፡ rigavit, irrigavit, 1 Corinth. 3: 6. Arab. سَقَى, idem. Hebr. הִשְׁקָה, potum præbuit, irrigavit. Hinc German. Schencken. Et Gall. *Eſchanſon*, pocillator, pincerna. ሣቀየ፡ autem ſignif. afflixit, vexavit, tribulavit, tribuliren / verbi cauſâ Geneſ. 12: 14. ሣቀዮ፡ ዐቢየ፡ ሠቃየ፡ afflixit eum magna afflictione. Et Pſal. 3: 1. እለ፡ ይሣቅዩኒ፡ qui tribulant me. conf. Pſalm. 12: 5. Hebr. 13. & 26: 3. Hebr. 27: 2. &c.

Verſ. 11. ዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ እልፍ፡ decem & duo millia, h. e. duodecim millia. Ita quoque legitur in vetuſtiore S Hieron. tranſlatione. LXX. hab. δώδεκα μυριάδες. Hebr. שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה רִבּוֹ, duodecies decem millia, centum viginti millia.

Ibid.

Ibid. ፈለጠ : Segregavit, ſeparavit. ዘፈለጠ : እግዚአብሔር : quam ſegregavit Deus, Pſalm. 67: 10. Hebr. 68. Paſſ. ተፈለጠ : ſeparatus fuit, ut ኢተፈለጥኩ : እምገጽከ : non ſegregatus fui à facie tua, Geneſ. 48: 11. Aſt ፈልሐ : Græc. φλύω & φλύζω, ſignific. ebullivit, ferbuit, አፍልሐ : ebullire fecit. ፍልሐት : ebullitio. Exemplum unicum, quod ſcio, in N. T. occurrit, ſcil. Judæ 13. verſ. እለ : ይፈልሑ : ለኃሣሮሙ : qui *ebulliunt* confuſionem ſuam. Loc. inſuper parallel. inveni Exod. 9:9.10. አጽልዕት : ዘይፈልሕ : ዲበ : ሰብእ : ulcera quæ *erumpunt* ſuper homines. LXX. ἕλκη φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ulcera, & puſtulæ *efferveſcentes* in hominibus. Item in libello precum: ፈልሑ : ማያት : ከማሁ : አፍልሐ : ቃለ : እግዚአብሔር : ውስተ : ልበ : ገብርከ : *ebulliverunt* aquæ, ſicut *ebullire fecit* verbum Dei in corde ſervi tui. Et in Homilia Æthiopica : ያፍልሑ : ቅብአ : *ebullire faciunt* oleum. Atque hæc dicta ſunto de NOTIS, παχυλῶς καὶ αὐτοσχεδιασὶ confectis.

ADAGIA, ET SENTENTIÆ

QUÆDAM ÆTHIOPUM.

I.

ለእመ : ሖርከ : ብሔረ : ባዕድ : ኢትኩን : ከማከ : ኩን : ከማሆሙ :: h.e. ad verbum : Quum profectus fueris in regionem alienam, ne ſis ſicut tu, eſto ſicut illi.

NOTÆ.

Si enim *fueris Romæ, Romano vivito more; Si fueris alibi, vivito ſicut ibi.* Huic affine eſt Hiſpanicum: *Donde quiera que fueres, haras*

como

como bieres, y non como quiſieres. Quia verò cuilibet regioni ſuus eſt mos, id quod Turcæ hiſce exprimunt verbis: هر يرڭ بر توشه سي وار Græc. Νόμ⊗ ϰ̀ χώρα. Lat. *Lex & regio.* German. Ländlich/ ſittlich. Ital. *Ogni paeſe ha ſuoi coſtumi.* Ergò ſervire tempori, & ſe ad ingenium loci accommodare convenit.

II.

በአሐዱ፡ ፍቁር፡ ይስሐብ፡ ካልኡ፡፡ Uno amico attrahetur alter, ſive proximus ejus.

N o t æ.

Contracta unius amicitiâ, nullo negotio efficitur quis compos alterius. Huic conſonat Hiſpan. *Un amigo haze otro.* Et German. Ein freund macht den ander. (ፍቁር፡ eſt Dilectus, Amicus, Jeſa. 5: 1. Verbum eſt አፍቀረ፡ Amavit, Dilexit, propr. mirifica & ſingulari dilectione: ut, Tolle filium tuum, ዘታፈቅር፡ quem diligis, Gen. 22: 2. Et Jacob ያፈቅራ፡ tenerè diligebat illam, *Rachel*, Geneſ, 29: 20. Item ያፈቅሮ፡ አቡሁ፡ deamat illum pater ejus, Gen. 44: 20. መፍቀሪ፡ Amans, Amator. Hinc in Liturgia Æthiopica *Deus* vocatur መፍቀሬ፡ ሰብእ፡ Amator hominum. Conf. Tit. 3: 4. Ægypt. ΠΙΜΑΙΡΩΜΙ, idem, *Chriſtus.*)

III.

በኄራቱ፡ ለኖላዊ፡ (vel በኄራት፡ ዘኖላዊ፡) ይኄርው፡ መርዔት፡፡ Cum bonitate paſtoris bonus erit grex.

N o t æ.

Hoc Adagium quadrat in optimum *Regem*, ad cujus exemplum orbis omnis fingitur: Hic enim, teſte Poëta, eſt, & reverâ eſſe debet ποιμὴν λαῶν, *Paſtor populorum*, ac چوبان براي كوسفندان, *Paſtor pro ovibus*, h. e. ſubditis. Vel applicari poteſt ad ſupernarum Antiſtitem poteſtatum, i. e. *Paſtorem animarum*, qui ſumma cum fidelitate munere ſuo perfungitur, & honeſto exemplo Eccleſiæ ſuæ præeſt.

(ኖላዊ፡Paſtor, Geneſ. 38: 12. & ኖላዊት ፡ quæ paſcit. ኖላዊ ፡ ኄር ፡ Paſtor bonus, *Chriſtus*, Johan. 10: 11. 14. Et ዐቢይ፡ ኖላዌ፡ አባግዕ፡ magnus Paſtor ovium, Hebr. 13:20. Plur. ኖሎት ፡ Paſtores, Exod. 2:17.19. Sic ኖሎት ፡ አባግዕ ፡ Paſtores ovium, Gen.46:34. & 47:3. Et ኖሎት ፡ እንስሳ፡ Paſtores jumentorum, Geneſ. 46: 32. & 34.) (መርዔት፡Grex, Paſcuum : ut አባግዐ ፡ መርዔቱ ፡ Oves paſcui ejus, Pſal. 94: 7. Hebr. 95. Et Pſal. 99: 3. Hebr. 100. &c. Arab. مَرْعَاةٌ. Hebr. מַרְעִית, Paſcuum. Verb. eſt ረዐየ፡ Arab. رَعَي. Hebr. רָעָה, Pavit *gregem*. Rexit, Gubernavit.)

IV.

ዘርእየ ፡ ከይሴ ፡ ፈርሀ ፡ እምኔ ፡ ልሕጽ ፡ Qui vidit ſerpentem (draconem), timet ſibi à cortice.

N o t æ.

Qui expertus eſt, & vidit multiplicem & erraticum ſerpentis virulenti lapſum, *corticis* metu tenetur. Haud uſque abſimile dicunt Arabes: مَنْ لَسَعَتْهُ ٱلْحَيَّةُ مِنَ ٱلْحَبْلِ يَخَافُ, *Quem momordit ſerpens, à fune timet*. Nam ἐξ ὧν ἔπαθες, ἔμαθες. Et Turc. adag. زِيَانْ ايِدَنْلَرْ اوكْرَدِرْلَرْ. Vox ልሕጽ፡ denotat *Corticem*, ex quo conficiunt caniſtra. Et ለሐጸ፡ *Decorticavit*, denudavit ramos cortice. Legitur de Jacobo, Geneſ. 30: 37.

V.

ፍጡነ ፡ ዘየአምን ፡ ፍጡነ ፡ ይክሕድ ፡፡ Citô qui credit, citò abnegat.

N o t æ.

Huc ſpectat illud Eccleſiaſtici cap. 19: 4. Ὁ ταχὺ ἐμπιστεύων, κοῦφος καρδίᾳ. *Qui citò credit, levis corde eſt*. Ideò, juxta Phocylidis monitum: Μὴ πίστευε τάχιστα, *Ne crede citiſſimè*: vel, *Ne citò credideris*, Glaube nicht bald.

VI.

እምነ፡ ፍቁር፡ አብድ፡ ይኄይስ፡ ጸላኢ፡ ጠቢብ። Amico ſtulto melior eſt adverſarius prudens.

N o t æ.

Conſimilem in modum dicunt Arabes: عَدُوٌّ عَاقِلٌ أَخْيَرُ مِنْ صَدِيقٍ جَاهِلٍ, *Hoſtis intelligens melior eſt amico inſipiente.* Conſentiunt & Turcæ: دوستِ جاهلدن دشمنِ عالم يكدر, *Amico ignaro, inimicus ſapiens melior eſt.*

VII.

ይበውእኑ፡ አንበሳ፡ ውስተ፡ ግበ፡ ቈንጽል፡ አው፡ ቈንጽል፡ ኀበ፡ አንበሳ። Num intrat *Leo* in foveam vulpis? aut *Vulpes* ad leonem?

N o t æ.

Intelligitur de naturæ & morum diſſimilitudine.

VIII.

ፍቁር፡ አማናዊ፡ ይትአመር፡ (vel ይትዐወቅ፡) በጊዜ፡ ዐጸብ። Amicus fidelis cognoſcitur tempore duro, ſeu calamitatis.

N o t æ.

Is *Amicus eſt*, teſte Comico, *qui in re dubia juvat, ubi re eſt opus.* Cum quo congruit Hiſpan. *Para la neceſſidad ſon los amigos.*

IX.

ወይን፡ ዘከረመ፡ ዐርክ፡ ዘቀደመ፡ *Vinum* quod vetus: *Amicus* qui primus. Quod aliàs hiſce proferunt verbis: እምነ፡ መዓር፡ ሐዲስ፡ እምነ፡ ወይን፡ ከረመ፡ Ex *Melle* recenti, ex *Vino* vetere.

N o t æ.

Αἴνει παλαιὸν οἶνον, *Lauda vetus vinum*, Lyrici vatis *Pindari* teſtimonio, Olymp. Ode IX. Et quod Poëtarum excellentiſſimus *Homerus*

pari

pari elogio proſequutus eſt, nuncupans οἶνον παλαιὸν ἡδύποτον, vinum vetus, *cujus potus eſt ſuavis*, Odyſſ. β. Poſterior hujus ſententiæ pars convenit cum Ciceronis & Senecæ ſimilitudine : *Amici novi non ſunt veteribus anteponendi : ut equis vetulis teneros anteponere ſolemus. Veterrima quæque debent eſſe ſuaviſſima in amicitia.*

X.

በሖረተ፡ ጊሜ፡ ኢይሰማዕ፡ ድምፅ፡ ወበነገረ፡ ጠቢብ፡ ኢይትረከብ፡ ድኅፅ፡፡ *Quod ſonat ad verbum* : In itione nebulæ non auditur ſonitus : & in ſermone prudentis non invenitur lubricitas.

N O T Æ.

Sicut *Nubes* diſcurrit abſque ſtrepitu : ita *Sapiens* diſcurrit abſque lubrico.

XI.

በእንተ፡ ፀብእ፡ ኢትትማከር፡ ምስለ፡ ፈራህ፡
በእንተ፡ ምጽዋት፡ ኢትትማከር፡ ምስለ፡ ደንጸዊ፡
በእንተ፡ ተግባር፡ ኢትትማከር፡ ምስለ፡ ሀካይ፡
በእንተ፡ ንጽሕ፡ ኢትትማከር፡ ምስለ፡ ዘማዊ፡፡

De *Bello* ne conſilium capias cum meticuloſo :
De *Eleemoſyna* ne deliberes cum avaro ;
De *Opere* ne conſultes cum pigro :
De *Caſtitate* ne tractes cum ſcortatore.

N O T Æ.

Hæc ſententia deſumpta eſt ex capite 37: 12. 13. Eccleſiaſtici. Vox ደንጸዊ፡ denotat avarum ſive ἀνελεήμονα. ድንጻዌ፡ avaritia. Et ደንጸወ፡ avarus, avidus fuit *homo*, &c. Sic legitur in libello Æthiop. de vita Jeſaiæ, cui titulus, ዕርገተ፡ ኢሳይያስ፡ ነቢይ፡ h. e. *Aſcenſus Jeſaiæ Prophetæ* : እኁዪ፡ ለካልኡ፡ ይደነፀው፡ Unus in proximum ſuum avarus erit : vel alter in alterum crudelis erit.

XII.

ምክረ፡ አረጋዊ፡ ፀብእ፡ ወሬዛ፡፡ vel ምክር፡ ምስለ፡ አረጋዊ፡ ፀብእ፡ ምስለ፡ ወሬዛ፡፡ h. e. conſilium *Senis*, bellum *Juvenis*. Aut, conſilium cum *Sene* : bellum cum *Juvene*.

NOTÆ

N o t æ.

Senex bello inutilis factus eſt. Quamvis enim in Æthiopia militatum abeant ſenes; attamen id non fit belligerandi, ſed conſilii (utpote penes quos eſt multa experientia,) dandi gratiâ. Huic conſonum eſt illud: *Junior præito ad bella; pacis ad res vir ſenex.* (አረጋዊ ፡ *Senex.* Ita in Homilia quadam Æthiop. exempla obſervavi: ut, ነዑ ፡ ንሖር ፡ ኀበ ፡ አረጋዊ ፡ age, eamus ad *ſenem.* Et ናሁ ፡ ብእሲ ፡ አረጋዊ ፡ ይኀልፍ ፡ ecce vir *ſenex* præteribit. Item titulus libri Æthiopici: መንፈሳዊ ፡ አረጋዊ ፡ Spiritualis *Senex:* qui Æthiopibus confertur cum quatuor Evangeliſtis. Plur. አእሩግ ፡ *ſenes:* ut አእሩገ ፡ እስራኤል ፡ *ſeniores* Iſraëlis, Levit. 9: 1. 3. Et in prælaudata Homilia: መጽኡ ፡ አእሩግ ፡ venerunt *Seniores.* Verbum eſt አረገ ፡ *ſenuit, conſenuit:* quod in Geneſi aliquoties occurrit.)

XIII.

እንዘ ፡ ነዳይ ፡ ዐቡይ ፡ እንዘ ፡ አረጋዊ ፡ ዘማዊ ፡ እንዘ ፡ ብዑል ፡ ይንጸዊ ፡፡
Quando pauper *eſt* ſuperbus, ſenex adulter, dives avarus.

N o t æ.

Hæc ſententia deprompta eſt ex cap. 25: 3. 4. Eccleſiaſtici: Τρία εἴδη ἐμίσησεν ἡ ψυχή μου· Πτωχὸν ὑπερήφανον, καὶ πλούσιον ψεύστην, καὶ γέροντα μοιχόν.

XIV.

ኀጺን ፡ ጽኑዕ ፡ እሳት ፡ ይመውኦ ፡ *Ferrum* durum *Ignis* vincit:
እሳት ፡ ጽኑዕ ፡ ማይ ፡ ይመውኦ ፡ *Ignem* feruidum *Aqua* vincit:
ማይ ፡ ጽኑዕ ፡ ፀሐይ ፡ ይመውኦ ፡ *Aquam* vehementem *Sol* vincit:
ፀሐይ ፡ ጽኑዕ ፡ ደመና ፡ ይመውኦ ፡ *Solem* nimium *Nubes* vincit:
ደመና ፡ ጽኑዕ ፡ ነፋስ ፡ ይመውኦ ፡ *Nubem* efficacem *Ventus* vincit:
ነፋስ ፡ ጽኑዕ ፡ ምድር ፡ ይመውኦ ፡ *Ventum* validum *Terra* vincit:
ምድር ፡ ጽኑዕ ፡ ወልደ ፡ አዳም ፡ ይመውኦ ፡ *Terram* ſolidam *Filius hominis* vincit:
ወልደ ፡ አደም ፡ ጽኑዕ ፡ ሐዘን ፡ ይመውኦ ፡ *Filium hominis* fortem *Triſtitia* vincit:
ሐዘን ፡ ጽኑዕ ፡ ወይን ፡ ይመውኦ ፡ *Triſtitiam* gravem *Vinum* vincit:

ወይን፡ጽኑዕ፡ንዋም፡ይመውእ፡ *Vinum* generoſum *Somnus* vincit:
እምኵሎሙ፡ ትጸንዕ፡ ብእሲት፡፡ Omnibus fortior eſt *Fœmina.*

XV.

እምነ ፡ ኂሩት ፡ ለብእሲት ፡ ይኄይስ ፡ እከዩ ፡ ለብእሲ ፡፡ Præ bonitate fœminæ bona eſt malitia hominis: vel, Melior eſt malitia viri bonitate mulieris.

N o t Æ.

Turc. دڭز اوت عورت اوچي بلا درلر, h.e. *Mare, Ignis, Mulier, tria mala ſunt.* Et Græc. θάλασσα ἢ πῦρ ἢ γυνὴ, κακὰ τρία. (ይኄይስ፡ h.e. Expedit, melius eſt, præſtat, Pſal. 62:4. Hebr. 63. cum affix. ይኄይሰኒ፡ ሕግ ፡ አፉከ ፡ melior eſt mihi lex oris tui, Pſalm. 118: 72. Hebr. 119. At Præt. ሖሰ፡ per lit. Haut, ſive ኄሰ፡ per Hharm, i.e. *increpavit*, & *uit*, objurgavit. Paſſ. ተሐየሰ፡ objurgatus, reprehenſus fuit. Et nom. ሒስ፡ ſive ኂስ፡ *Increpatio.* Verbi gratiâ: ይኄስከ፡ *increpet* te, Judæ ỳſ. 9. Sic Rom. 14:15. Si propter cibum ይሔይሰኒ፡ *increpet* me. Et Col. 3:13. ዘተሐየስዎሙ፡ qui redarguitis vel *increpatis* illos. Item Pſal. 118. lit. ኖን፡ Hebr. 119. ዘእንበለ፡ ሒስ፡ ſeu ኂስ፡ ſine *increpatione.*

XVI.

ዘረገመ ፡ ኃጥአ ፡ ረገመ ፡ ርእሶ ፡፡ Qui maledicit peccatori, maledicit capiti ſuo, i. e. ſibimetipſi.

XVII.

ዘይቄቊ ፡ ለርእሱ ፡ ይዘግብ ፡ ለባዕድ ፡፡ Qui avarus eſt in ſemetipſum, congregat alii.

N o t Æ.

Qui, teſte S. Scriptura, *coacervat ex animo ſuo injuſtè, aliis congregat, & in bonis illius alius luxuriatur.* ቈቋይ፡ præparcus, nimium parcus & tenax. Hebr. כִּילַי. Et ቀቍየት፡ avaritia inexplebilis, tenacitas. In lingua Malaica *Kikir*, avarus. Et *Kikir ſangat*, valdè avarus.

XVIII.

XVIII.

ወልድ፡ ዘኢተገሠጸ፡ ፈረስ፡ ዘኢተረየጸ፡ ይከውን፡ አንድብራ፡፡
Puer incaſtigatus, Equus curſu non edoctus erit planè ignarus.

N o t æ.

Verba Eccleſiaſtici cap. 30: 8. ita ſonant: Ἵππος ἀδάμαστος ἐκβαίνει σκληρός. Καὶ υἱὸς ἀνειμένος ἐκβαίνει προαλής (ሮጸ፡ cucurrit. Et ረየጸ፡ inſtruxit in hippodromo *equum*. Paſſ. ተረየጸ፡ in ſtadio decurrere informatus fuit. ፈረስ፡ ርዩጽ፡ equus ad currendum inſtructus. መርየጽ፡ አፍራስ፡ Ἱππόδρομος: equorum curriculum. አንድብራ፡ qui nihil novit, imperitus.)

XIX.

አድባራት፡ ኰሕል፡ የኀልቁ፡ በብሌን፡ ወከማሁ፡ ዕድሜሁ፡ ለብእሲ፡ በዕለታት፡፡ Montes *Kuhol* conſumuntur ſpecillo oculario: & ita tempus præfinitum hominis (ſcil. የኀልቅ፡ deficit) diebus.

N o t æ.

Elegans hoc Adagium deſumptum eſt ex libro magnæ auctoritatis, & ſummi pretii apud Æthiopes, qui inſcribitur መጽሐፈ፡ ፍልስፍና፡ *Liber Philoſophiæ*, inſignis tam quoad res, quàm quoad verba. Priori hujus adagii parti conſonat Arabicum: جبال الكحل تفني المراود أو تفني الميل، وكثر المال تفني السنين * h. e. *Montes Kohol abſumunt ſtyli collyrii: & abundantiam opum abſumunt anni.* Ad vocum explicationem quod attinet, ex qua ſenſus adagii clariùs patebit, dicitur h. l. አድባራት፡ montes, aliàs አድባር፡ à Sing. ደብር፡ mons, ut ደብረ፡ ሲና፡ mons Sinai, &c. ኰሕል፡ Metallum plumbo mortuo ſeu lapidi plumbario ſimile, quod contuſum, & madida fuligine mixtum, non ſolùm à mulieribus, ſed & à viris in Oriente adhibetur, idque vel *ad faciei venuſtatem, & oculorum dilatationem*, unde Græcis dicitur πλατυόφθαλμον, & ὀμματογράφον· vel ad *lippientium oculorum medelam.* Hinc abiit in Proverb. አዕይንት፡ ከመ፡ ኰሕል፡ *Oculi ſicut Cohol.* Uſurpatur de oculis formoſis. Plur. ኰሕላት፡ collyria, ſtibia. Hebr. כָּחַל, Stibium. Rabb. & Chald. כּוֹחַל & כּוֹחֲלָא, idem. Arab. كُحْل,

idem,

idem, Collyrium. Græc. κάλλη, genus tincturæ. Hiſpan. *Alcohol*. Inde Proverb. *El poluo de las Ouejas alcohol es para el Lobo*, i.e. Pulvis ovium Stibium eſt pro lupo. Signif. *El que anda tra ſu interès, non repara en incommodidades*. Verb. eſt ኰሐለ: Arab. كَحَلَ. Hebr. כָּחַל, fucavit, fucô vel ſtibio illevit oculos *vir, mulier, puer, virgo*. Conf. Ezech. 23: 40. Jerem. 4: 30. Paſſ. ተኰሕለ: illitus fuit oculus ſtibio. Occurrit Apocal. 3: 18. በፈውስእ:ዚአየእ:ትትኰሐላእ:ዕይንቲከ: *cum medela mea collyrio illinantur oculi tui*, (ut videas.) Senſus eſt: ut tibi Angelo Eccleſiæ Laodiceæ, dempta cæcitate cordis, reſtituatur viſus ſpiritualis. Et Poëta Æthiopicus, pulcros S. Mariæ θεοτόκου oculos commendans canit: አዕይንትከ: ሠን: ዘኢተኰሕለ: *Oculi tui formoſi, qui non ſunt illiti ſtibio*. ብሉን: Bolen, eſt ſtylus ex cornu, ligno, vel ferro, &c. confectus, quo cilia ſtibio illinuntur. Hiſpan. *Un palito de hinojo*. Arab. مُكْحُل, idem. Vel مِيل Græc. μήλη. Vel مِرْوَد, Specillum ocularium, ſtylus quo tinguntur cilia, ut oculi appareant nigri.

XX.

ንቁፍ: ንጡፍ:: Maculatum, emaculatum: ſive 1. contaminatum, deinde purgatum.

Notæ.

Hoc adagio utuntur Æthiopes, quando ſua παροράματα excuſare, ſeu menda emendare adnituntur. Prout & Galli dicunt: *Les fautes font les bons maiſtres*. (Verb. ነቀፈ: *Maculavit*. Arab. نَقَّفَ, diluit aqua *vinum*. Et ንቀፈት: ſeu ነቀፍ: *macula*. Ejus oppoſitum eſt ነጠፈ: *Mundavit, emundavit*. colavit, deſtillavit. Arab. نَظُفَ, *Mundus fuit*. Hebr. נָטַף, ſtillavit, deſtillavit. Ita exſtat Malach. 3: 3. ይነጥፎሙ: ለደቂቀ: ሌዊ: *emundabit* filios Levi. Et Pſal. 11: 7. Hebr. 12. ብሩር: ንጡፍ: argentum *purgatum*. መንጠፍት: Colum, Gall. *couloir*.)

Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα de Adagiis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

Sequuntur quatuor priora *Geneſews* capita, quæ ex pervetuſto Manuſc. *Pentateucho*, ex Æthiopia Hieroſolymam allato, fideliter deſcripſi, & cum orbe literato ob materiæ raritatem lubens communicare volui, addita 2. capitum verſione interlineari.

LEX GENERATIONIS.

ኦሪት፡ ዘልደት፡፡

Caput I.

ምዕራፍ፡ ፩

In principio fecit Deus cælum & terram. Terra
1. በቀደሚ፡ ገብረ፡ እግዚአብሔር፡ ሰማየ፡ ወምድረ፡ 2. ወም
autem non apparebat, nec erat parata: & caligo ſuper
ድርሰ፡ ኢታስተርአይ፡ ወኢኮነት፡ ድሉተ፡ ወጽልመት፡ መልዕልተ፡
abyſſum: & ſpiritus Dei obumbrabat ſuper aquam.
ቀላይ፡ ወመንፈሰ፡ እግዚአብሔር፡ ይጼልል፡ መልዕልተ፡ ማይ፡፡
Et dixit Deus: Sit lux; & fuit lux.
3. ወይቤ፡ እግዚአብሔር፡ ለይኩን፡ ብርሃን፡ ወኮነ፡ ብርሃን፡
Et vidit Deus lucem, quòd bona: & diviſit
4. ወርእዮ፡ እግዚአብሔር፡ ለብርሃን፡ ከመ፡ ሠናይ፡ ወፈለጠ፡
Deus inter lucem & inter tenebras. Et vo-
እግዚአብሔር፡ ማእከለ፡ ብርሃን፡ ወማእከለ፡ ጽልመት፡ 5. ወሰ
cavit Deus lucem diem, & tenebras noctem: & fuit
መዮ፡ እግዚአብሔር፡ ለብርሃን፡ ዕለተ፡ ወለጽልመት፡ ሌሊተ፡ ወኮነ፡
nox & mane, & fuit dies 1. Et dixit Deus:
ሌሊተ፡ ወጸብሐ፡ ወኮነ፡ መዐልተ፡ ፩፡፡ 6. ወይቤ፡ እግዚአብሔር፡
Sit firmamentum inter aquam, ut dividat inter aquam,
ይኩን፡ ጠፈረ፡ ማእከለ፡ ማይ፡ ከመ፡ ይፍልጥ፡ ማእከለ፡ ማይ፡

& fuit ita. Et fecit Deus firmamentum, & diviſit
ወኮነ ፡ ከማሁ ፡፡ 7. ወገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጠፈረ ፡ ወፈለጠ ፡
Deus inter aquam, quæ ſub firmamento, & inter
እግዚአብሔር ፡ ማእከለ ፡ ማይ ፡ ዘታሕተ ፡ ጠፈር ፡ ወማእከለ ፡
aquam, quæ ſupra firmamentum. Et vocavit Deus illud
ማይ ፡ ዘመልዕልተ ፡ ጠፈር ፡ 8. ወሰመዮ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለውእቱ ፡
firmamentum, cælum. Et vidit Deus, quòd bonum. Et fuit
ጠፈር ፡ ሰማየ ፡፡ ወርእየ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ሠናይ ፡ ወኮነ ፡
nox & mane, & factus eſt ſecundus dies. Et dixit De-
ሌሊተ ፡ ወጸብሐ ፡ ወኮነ ፡ ካልእተ ፡ ዕለተ ፡ 9. ወይቤ ፡ እግዚአብ
us: congregetur aqua, quæ ſub cælo in unum
ሔር ፡ ለይትጋባእ ፡ ማይ ፡ ዘመትሕተ ፡ ሰማይ ፡ ውስተ ፡ አሐዱ ፡
locum, & appareat arida: & factum eſt ſic. Et congregata eſt aqua
መካን ፡ ወታስተርኢ ፡ የብስ ፡ ወኮነ ፡ ከማሁ ፡ ወተጋብአ ፡ ማይ ፡
in conceptaculum ſuum, & apparuit arida. Et vocavit
ውስተ ፡ ምእላዲሁ ፡ ወአስተርአየ ፡ የብስ ፡ 10. ወሰመዮ ፡
Deus aridam, terram, & collectionem aquæ vocavit
እግዚአብሔር ፡ ለየብሰ ፡ ምድረ ፡ ወለምእላዲሁ ፡ ለማይ ፡ ሰመዮ ፡
mare. Et vidit Deus, quòd bonum. Et dixit
ባሕር ፡፡ ወርእየ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ሠናይ ፡ 11. ወይቤ ፡
Deus: Germinet terra virentem herbam, quæ ſementat
እግዚአብሔር ፡ ለታብቍል ፡ ምድር ፡ ኃመልማለ ፡ ሣዕር ፡ ዘይዘርእ ፡
in quolibet ſemine ſuo, & in genere ſuo, & in qualibet ſimilitudine ſua, & arbores
በበ ፡ ዘርኡ ፡ ወበበ ፡ ዘመዱ ፡ ወዘበበ ፡ አምሳሊሁ ፡ ወዕፀው ፡
quæ fructificant, & faciunt fructum ſuum, cujus ab eo ſemen ejus, quod prodibit,
ዘይፈሪ ፡ ወይገብር ፡ ፍሬሁ ፡ ዘእምውስቴቱ ፡ ዘርኡ ፡ ዘይወፅእ ፡
& quod erit ſecundùm genus ſuum ſuper terram: & fuit ita.
ዘይከውን ፡ በበ ፡ ዘመዱ ፡ ዲበ ፡ ምድር ፡ ወኮነ ፡ ከማሁ ፡፡
Et produxit terra herbam, quæ ſementat ſemen ſuum in quolibet
12. ወአውፅአት ፡ ምድር ፡ ኃመልማለ ፡ ዘይዘርእ ፡ ዘርኡ ፡ ዘበበ ፡
genere ſuo juxta ſpeciem ſuam, & arbores fructificantes, & edentes fructum ſuum
ዘመዱ ፡ ዘበበ ፡ አርአያሁ ፡ ወዕፀው ፡ ዘይፈሪ ፡ ወይገብር ፡ ፍሬሁ ፡
ex eo ſemine, quod erit juxta genus ſuum ſupra
ዘእምውስቴቱ ፡ ዘርእ ፡ ዘይከውን ፡ በበ ፡ ዘመዱ ፡ መልዕልተ ፡
terram: & vidit illud Deus, quòd bonum. Et fuit
ምድር ፡፡ ወርእዮ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ሠናይ ፡ 13. ወኮነ ፡
nox & mane, & factus eſt tertius dies. Et dixit
ሌሊተ ፡ ወጸብሐ ፡ ወኮነ ፡ ሣልስተ ፡ ዕለተ ፡፡ 14. ወይቤ ፡
Deus: Sint luminaria in firmamento cœli, ut
እግዚአብሔር ፡ ይኩኑ ፡ ብርሃናት ፡ ውስተ ፡ ጠፈረ ፡ ሰማይ ፡ ከመ ፡
illumi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

illuminent ſuper terram, & dividant inter diem & inter
ያብርሁ ፡ ደበ ፡ ምድር ፡ ወይፍልጡ ፡ ማእከለ ፡ ዕለት ፡ ወማእከለ ፡
noctem : & ſint in ſignum, & in tempus, & in dies, & in annos.
ሌሊት ፡ ወይኩኑ ፡ ለትእምር ፡ ወለዘመን ፡ ወለመዋዕል ፡ ወለዓመታት ፡፡
Et ſint ad illuminationem in firmamento cæli, ut illuminent
15. ወይኩኑ ፡ ለአብርሆ ፡ ውስተ ፡ ጠፈረ ፡ ሰማይ ፡ ከመ ፡ ያብርሁ ፡
ſuper terram: & factum eſt ſic. Et fecit Deus
ደበ ፡ ምድር ፡ ወኮነ ፡ ከማሁ ፡፡ 16. ወገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡
luminaria duo magna : id quod majus eſt luminare, ut dominetur
ብርሃናተ ፡ ክልኤተ ፡ ዐቢይተ ፡ ዘየዐቢ ፡ ብርሃን ፡ ከመ ፡ ይምልክ ፡
diei : & quod minus luminare, ut dominetur nocti cum
መዐልተ ፡ ወዘይንእስ ፡ ብርሃን ፡ ከመ ፡ ይምልክ ፡ ሌሊተ ፡ ምስለ ፡
ſtellis ſuis. Et poſuit ea Deus in firmamento
ከዋክብቲሁ ፡ 17. ወሤሞሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ውስተ ፡ ጠፈረ ፡
cæli, ut illuminarent ſuper terram, & præeſſent diei
ሰማይ ፡ ከመ ፡ ያብርሁ ፡ ደበ ፡ ምድር ፡ 18. ወይኰንንዋ ፡ ለዕለት ፡
ac nocti, & dividerent inter noctem & inter lucem :
ወለሌሊትኒ ፡ ወይፍልጡ ፡ ማእከለ ፡ ሌሊት ፡ ወማእከለ ፡ ብርሃን ፡
& vidit Deus quòd bonum. Et fuit nox
ወርእየ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ሠናይ ፡ 19. ወኮነ ፡ ሌሊተ ፡
& manc, & factus eſt quartus dies. Et dixit Deus :
ወጸብሐ ፡ ወኮነ ፡ ራብዕተ ፡ ዕለተ ፡፡ 20. ወይቤ ፡ እግዚአብሔር ፡
Producat aqua reptile, quod habet ſpiritum vitæ, & volatilia
ለታውፅእ ፡ ማይ ፡ ዘይትሐወሥ ፡ ዘቦ ፡ መንፈሰ ፡ ሕይወት ፡ ወአዕዋፈ ፡
quæ volant ſuper terram, & ſub cælo : & factum eſt ſic.
ዘይሠርር ፡ መልዕልተ ፡ ምድር ፡ ወመትሕተ ፡ ሰማይ ፡ ወኮነ ፡ ከማሁ ፡
Et fecit Deus cetos magnos, & omnem animam
21. ወገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዐናብርተ ፡ ዐበይተ ፡ ወኵሎ ፡ ነፍሰ ፡
vitæ, quæ movetur, quam produxit aqua juxta quodlibet genus ſuum, & omnem
ሕይወት ፡ ዘይትሐወሥ ፡ ዘአውፅአ ፡ ማይ ፡ በበ ፡ ዘመዱ ፡ ወኵሎ ፡
volucrem volantem juxta quamlibet ſpeciem ſuam. Et vidit Deus, quòd *eſſet*
ዖፈ ፡ ዘይሠርር ፡ በበ ፡ ዘመዱ ፡ ወርእየ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡
bonum Et benedixit eis Deus, & dixit : Augeſcite,
ሠናይ ፡ 22. ወባረኮሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይቤ ፡ ብዝኁ ፡
& multiplicamini, & implete aquas in mari, & volucres
ወተባዝኁ ፡ ወምልእዋ ፡ ለማያት ፡ ውስተ ፡ ባሕር ፡ ወአዕዋፍኒ ፡
multiplicentur in terra. Et fuit nox & manc, & factus eſt
ይብዝኁ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ 23. ወኮነ ፡ ሌሊተ ፡ ወጸብሐ ፡ ወኮነ ፡
quintus dies. Et dixit Deus : Proferat terra
ኃምስተ ፡ ዕለተ ፡፡ 24. ወይቤ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለታውፅእ ፡ ምድር ፡
genus

genus animalium, & quæ repunt, & beſtias terræ ſecundùm
ዘመዱ ፡ እንስሳ ፡ ወዘይትሐወሰ ፡ ወአራዊተ ፡ ምድር ፡ ዘበበ ፡
ſpeciem ſuam, & fuit ita. Et fecit Deus animalia
ዘመዱ ፡ ወኮነ ፡ ከማሁ ፡፡ 25. ወገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንስሳ ፡
juxta quodlibet genus ſuum. Et vidit Deus quòd bonum. Et dixit
ዘበበ ፡ ዘመዱ ፡ ወርእየ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ሠናይ ፡ 26. ወይቤ ፡
Deus: Faciamus hominem in figura noſtra, & in ſimilitudine noſtra,
እግዚአብሔር ፡ ንግበር ፡ ሰብአ ፡ በአርአያነ ፡ ወበአምሳሊነ ፡
& dominetur piſcibus maris, & beſtiis terræ, ac volucribus cæli,
ወይኰንን ፡ ዓሣተ ፡ ባሕር ፡ ወአራዊተ ፡ ምድር ፡ ወአዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡
& jumentis, & univerſæ terræ, & beſtiis reptantibus ſuper
ወእንስሳሂ ፡ ወኵሎ ፡ ምድረ ፡ ወአራዊተ ፡ ዘይትሐወሰ ፡ ዲበ ፡
terram. Et fecit Deus hominem
ምድር ፡፡ 27. ወገብሮ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለእጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡
ad ſimilitudinem Dei: marem & fæminam fecit eos.
በአምሳለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተባዕተ ፡ ወአንስተ ፡ ገብሮሙ ፡
Et benedixit eis Deus, & dixit illis: Augeſcite, & multiplicamini,
28. ወባረኮሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይቤሎሙ ፡ ብዝኁ ፡ ወተባዝኁ ፡
& replete terram, & ſubjugate eam, atque dominamini piſcibus maris,
ወምልእዋ ፡ ለምድር ፡ ወቅንይዋ ፡ ወኰንንዎሙ ፡ ለዓሣተ ፡ ባሕር ፡
ac volucribus cæli, & univerſis animantibus, & omnibus quæ moventur
ወለአዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ወለኵሉ ፡ እንስሳ ፡ ወለኵሉ ፡ ዘይትሐወሰ ፡
ſuper terram. Et dixit Deus: Ecce dedi vobis
ዲበ ፡ ምድር ፡ 29. ወይቤ ፡ እግዚአብሔር ፡ ናሁ ፡ ወሀብኩክሙ ፡
omnem herbam quæ ſeminificat, & germinat in ſemine ſuo, ſeminato ſuper
ኵሎ ፡ ሣዕረ ፡ ዘይዘርእ ፡ ወይበቍል ፡ በዘርኡ ፡ ተዘሪኦ ፡ ዲበ ፡
univerſam terram, & omnes arbores, eſt in quibus ſemen ejus, quod ſementat
ኵሉ ፡ ምድር ፡ ወኵሉ ፡ ዕፀው ፡ ዘሀሎ ፡ ውስቴቱ ፡ ዘርኡ ፡ ዘይዘርእ ፡
in fructu ſuo, vobis illud *erit* eſca: Et omnibus beſtiis
በፍሬሁ ፡ ለክሙ ፡ ውእቱ ፡ መብልዕ ፡ 30. ወለኵሉ ፡ አራዊተ ፡
terræ, & omnibus volucribus cæli, & omni quod movetur
ምድር ፡ ወለኵሉ ፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ወለኵሉ ፡ ዘይትሐወሰ ፡
in terra, cui eſt ſpiritus vitæ: & omne olus
ውስተ ፡ ምድር ፡ ዘበ ፡ መንፈሰ ፡ ሕይወት ፡ ወኵሎ ፡ ኀመልማለ ፡
herbæ erit vobis eſca. Et factum eſt ſic. Et vidit
ሣዕር ፡ ይኩንክሙ ፡ መብልዐ ፡ ወኮነ ፡ ከማሁ ፡ 31. ወርእየ ፡
Deus omne quod fecit, uti valdè bonum. Et fuit
እግዚአብሔር ፡ ኵሎ ፡ ዘገብረ ፡ ከመ ፡ ጥቀ ፡ ሠናይ ፡፡ ወኮነ ፡
nox & mane, & factus eſt ſextus dies.
ሌሊተ ፡ ወጸብሐ ፡ ወኮነ ፡ ስድስተ ፡ ዕለተ ፡፡

CAP.

Cap. II.

B ም :

Et conſummata ſunt cælum & terra, & omnis mundus. Conſummavit
1. ወተፈጸመ፡ሰማየ፡ወምድረ፡ወኵሉ፡ዓለመ፡ 2. ፈጸመ፡
Deus facere opus ſuum, & quievit Deus
እግዚአብሔር፡ ገቢረ፡ ግብሮ፡ ወአዕረፈ፡ እግዚአብሔር፡
ſeptimo die, *vel* in die Sabbathi ab omni opere ſuo. Et benedixit
በሰብዕት፡ዕለት፡(በዕለተ፡ሰንበት፡)እምኵሉ፡ግብሩ፡፡ 3. ወባረከ፡
Deus diei ſeptimo, & ſanctificavit illum: quia in ipſo requievit
እግዚአብሔር፡ለዕለተ፡ሰብዕት፡ወቀደሳ፡እስመ፡ባቲ፡አዕረፈ፡
ab omni opere ſuo, quod cæpit facere Deus Hic
እምኵሉ፡ ግብሩ፡ ዘአኃዘ፡ ይግበር፡ እግዚአብሔር፡፡ 4. ዛቲ፡
liber de creatione cæli & terræ, cùm fuit dies,
መጽሐፍ፡እንተ፡ፍጥረተ፡ሰማይ፡ወምድር፡አመ፡ኮነት፡ዕለት፡
in quo fecit Deus cælum & terram: & omne
እንተ፡ባቲ፡ገብረ፡እግዚአብሔር፡ሰማየ፡ወምድረ፡ 5. ወኵሉ፡
viride terræ, antequam germinaret: quoniam non pluere fecit
ኀመልማለ፡ምድር፡እምቅድመ፡ይብቊል፡እስመ፡ኢአዝነመ፡
Deus ſuper terram, antequam crearetur
እግዚአብሔር፡ዲበ፡ምድር፡ እምቅድመ፡ ይትፈጠር፡ እጓለ፡
homo. Sed fons aquæ aſcendit ſolùm de
እመ፡ ሕያው፡ 6. አላ፡ነቅዐ፡ ማይ፡ የዐርግ፡ ባሕቱ፡ እምነ፡
terra. Et fecit Deus hominem de pulvere
ምድር፡ 7. ወገብሮ፡ እግዚአብሔር፡ ለሰብእ፡ እምነ፡መሬት፡
terræ, & ſufflavit in faciem ejus flatum vitæ: & factus eſt
ምድር፡ወነፍሐ፡ውስተ፡ገጹ፡መንፈሰ፡ሕይወት፡ወኮነ፡እጓለ፡
homo in ſpiritum vitæ. Et plantavit Domi-
እመ፡ ሕያው፡ ለመንፈሰ፡ ሕይወት፡፡ 8. ወተከለ፡ እግዚአብ
nus Deus hortum in Eden coram ad orientem,
ሔር፡ አምላክ፡ ገነተ፡ ውስተ፡ ኤድን፡ ቅድመ፡ መንገለ፡ ጽባሕ፡
& poſuit ibi hominem, quem formaverat. Et germinare fecit
ወሤሞ፡ ህየ፡ ለእጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ዘገብረ፡፡ 9. ወአብቈለ፡
adhuc Deus de terra omnes arbores, quæ bonæ *erant*
ዓዲ፡ እግዚአብሔር፡ እምነ፡ ምድር፡ ኵሎ፡ ዕፀወ፡ ዘሠናይ፡
ad edendum, & bonæ ad aſpiciendum: & arbor vitæ in medio horti,
ለበሊዕ፡ ወሠናይ፡ ለርእይ፡ ወዕፀ፡ ሕይወትኒ፡ ማእከለ፡ ገነት፡
& arbor quæ monſtrat, & erudit bonum & malum. Et fluvius
ወዕፀኒ፡ ዘያርኢ፡ ወያሌቡ፡ ሠናየ፡ ወእኩየ፡ 10. ወፈለግ፡

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

egrediebatur ex facie ejus, ut irrigaret hortum: & exinde
ይወፅእ : እምነ : ቅድሜሁ : ከመ : ይሠቂያ : ለገነት : ወእምህየ :
dividitur in quatuor angulos mundi. Nomen unius
ይትፈለጥ : ለአርባዕቱ : መአዝነ : ዓለም :: 11. ስሙ : ለአሐዱ :
fluvii *eſt* Phiſon : qui circumit in omni terra Evilat :
ፈለግ : ፊሶን : ዘየአውድ : ውስተ : ኵሉ : ምድረ : ኤውልጥን :
& ibi, ubi eſt aurum. Et aurum illius terræ
ወህየ : ኀበ : ሀሎ : ወርቅ :: 12. ወወርቃ : ለይእቲ : ምድር :
bonum : & ibi eſt gemma quæ lucet, & gemma viridis.
ሠናይ : ወህየ : ሀሎ : ዕንቍ : ዘያኀቱ : ወዕንቍ : ኀመልማል ::
Et nomen ſecundi fluvii Geon : ipſe *eſt* qui circuit omnem
13. ወስሙ : ለካልእ : ፈለግ : ጌዎን : ውእቱ : ዘየአውድ : ኵሎ :
terram Æthiopiæ. Et fluvius tertius Tigris : ipſe
ምድረ : ኢትዮጵያ :: 14. ወፈለግ : ሣልስ : ጤግርስ : ውእቱ :
qui vadit verſus Aſſyriam : & fluvius quartus, ipſe *eſt* Euphrates.
ዘየሐውር : ላዕለ : ፋርስ : ወፈለግ : ራብዕ : ውእቱ : ኤፍራጥስ ::
Et ſumpſit Deus hominem, quem fecit,
15. ወነሥአ : እግዚአብሔር : ለእጓለ : እመ : ሕያው : ዘገብረ :
& poſuit eum in horto, ut operaretur eum, & cuſtodiret eum. Et præcepit
ወሤሞ : ውስተ : ገነት : ከመ : ይትገበራ : ወይዕቀባ : 16. ወአዘዞ :
Deus Adam, & dixit ei : Ex omni arbore, quæ eſt
እግዚአብሔር : ለአዳም : ወይቤሎ : እምኵሉ : ዕፀ : ዘሀሎ :
in horto, ede : at de arbore, quæ intelligere facit bonum & malum,
ውስተ : ገነት : ብላዕ : 17. ወእምዕፀ : ዘያሌቡ : ሠናየ : ወእኩየ :
non edes de illa : nam in die quo ederitis
ኢትብላዕ : እምኔሁ : እስመ : በዕለት : እንተ : ትበልዑ :
ex ea, morte moriemini Et dixit Deus :
እምኔሁ : ሞተ : ትመውቱ :: 18. ወይቤ : እግዚአብሔር :
Non eſt bonum homini *ut* habitet ſolus : faciamus
ኢኮነ : ሠናይ : ለእጓለ : እመ : ሕያው : ይንበር : ባሕቲቱ : ንግበር :
ei ſociam, quæ adjuvabit ipſum. Et formavit Deus adhuc
ሎቱ : ቢጸ : ዘያረድኦ :: 19. ወገብረ : እግዚአብሔር : ዓዲ :
beſtias agri de terra, omnes beſtias agri, & omnia
እራዊተ : ገዳም : እምነ : ምድር : ኵሎ : አራዊተ : ገዳም : ወኵሎ :
volatilia cæli : & adduxit illa ad Adam, ut videret,
እዕዋፈ : ሰማይ :: ወአምጽኦ : ኀበ : አዳም : ከመ : ይርአይ :
& quid vocaret ea : & omne *quo* vocavit illa Adam, quamlibet animam
ወምንተ : ይሰምዮሙ : ወኵሎ : ሰመዮሙ : አዳም : ለለ : ነፍሰ :
vitæ, illud eſſet nomen eorum. Et indidit Adam
ሕይወት : ውእቱ : ይኩን : ስሞሙ :: 20. ወሰመዮሙ : አዳም :
omnia

omnia nomina jumentis, & volucribus cæli, & omnibus
ኵሎ፡ አስማቲሆሙ፡ ለእንስሳ፡ ወለአዕዋፈ፡ ሰማይ፡ ወለኵሉ፡
beſtiis agri: Adamo autem non inventum fuit adjutorium ejus, ſimile ipſi.
አራዊተ፡ ገዳም፡፡ ወለአዳምሰ፡ ኢተረክበ፡ ረዳኢቱ፡ ዘከማሁ፡
Et miſit Deus ſoporem ſuper Adam, & dormivit:
21. ወፈነወ፡ እግዚአብሔር፡ ድቃሰ፡ ላዕለ፡ አዳም፡ ወኖመ፡
& accepit unum de oſſe lateris ejus, & implevit carne locum ejus.
ወነሥአ፡ አሐደ፡ እምዐጽመ፡ ገቦሁ፡ ወመልአ፡ ሥጋ፡ መካና፡
Et ædificavit Deus illud os lateris, quod
22. ወነደቃ፡ እግዚአብሔር፡ ለይእቲ፡ ዐጽመ፡ ገቦ፡ እንተ፡
accepit de Adam, & conſtituit mulierem ejus: & adduxit eam ad
ነሥአ፡ እምነ፡ አዳም፡ ወረሰያ፡ ብእሲቶ፡፡ ወአምጽአ፡ ኀበ፡
Adamum. Et dixit Adam: Hoc eſt os ex oſſe meo,
አዳም፡ 23. ወይቤ፡ አዳም፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ዐጽም፡ እምዐጽምየ፡
& caro ex carne mea: hæc ſit uxor mea, quia ex viro ejus
ወሥጋ፡ እምሥጋየ፡ ዛቲ፡ ለትኩነኒ፡ ብእሲትየ፡ እስመ፡ እምታ፡
exivit illa. Et propter hoc relinquet homo patrem ſuum
ወፅአት፡ ይእቲ፡፡ 24. ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ ይኀድግ፡ ብእሲ፡ አባሁ፡
& matrem ſuam, & ſequetur uxorem ſuam, & erunt duo illi una
ወእሞ፡ ወይተልዋ፡ ለብእሲቱ፡ ወይከውኑ፡ ክልኤሆሙ፡ አሐደ፡
caro. Et fuerunt Adam & uxor ejus nudi illi,
ሥጋ፡፡ 25. ወሀለዉ፡ አዳም፡ ወብእሲቱ፡ ዕራቃኒሆሙ፡
& non erubuerunt.
ወኢይኀፍሩ፡፡

Ut habeat ſtudioſa juventus, quo ingenii vires experiri & tentare queat, duorum poſteriorum capitum interpretationem omittere conſultum duxi.

Cap. III.

ም፡ ፫

1. ወአርዌ፡ ምድርሰ፡ እምኵሉ፡ ተጠቡብ፡ እምነ፡ አርዌ፡
ኵሉ፡ ዘውስተ፡ ምድር፡ ዘገብረ፡ እግዚአብሔር፡ ወትቤላ፡
አርዌ፡

አርዌ : ምድር : ለብእሲት : ምንትኑ : ውእቱ : ዘይቤለክሙ :
እግዚአብሔር : ኢትብልዑ : እምዕፀ : ዘውስተ : ገነት ::
2. ወትቤላ : ብእሲት : ለአርዌ : ምድር : እምነ : ዕፀ : ዘይፈሪ :
ውስተ : ገነት : ንበልዕ : 3. ወእምነ : ዕፀሰ : ባሕቱ : ዘሀሎ : ማእ
ከለ : ገነት : ይቤለነ : እግዚአብሔር : ከመ : ኢንብላዕ : እምኔሁ :
ወከመ : ኢንግስሶ : ከመ : ኢንሙት : ይቤ :: 4. ወትቤላ : አርዌ :
ምድር : ለብእሲት : አኮ : ሞተ : ዘትመውቱ : 5. አላ : እስመ :
ያአምር : እግዚአብሔር : ከመ : አመ : ዕለተ : ትበልዑ : እምኔሁ :
ይትፈታሕ : አዕይንቲክሙ : ወታአምሩ : ሠናየ : ወእኩየ ::
6. ሶበ : ርእየት : ብእሲት : ከመ : ሠናይ : ዕፀ : ለበሊዕ : ወሠናይ :
ለአዕይንት : ወለርእይ : ወሠናየ : ያጤይቅ : ነሥአት : ፍሬሁ :
ወበልዐት : ወወሀበቶ : ለብእሲሃ : ምስሌሃ : ወበልዑ : 7. ወተፈ
ትሐ : አዕይንቲሆሙ : ወአእመሩ : ከመ : ዕራቃኒሆሙ : እሙንቱ :
ወሠፈዩ : ቈጽለ : በለስ : ወገብሩ : ሎሙ : መዋርእተ :: 8. ወሰ
ምዑ : ቃለ : እግዚአብሔር : እንዘ : የሐውር : ውስተ : ገነት :
ፍና : ሰርክ : ወተኃብኡ : አዳም : ወብእሲቱ : እምቅድመ : እግዚ
አብሔር : ማእከለ : ዕፀዊሃ : ለገነት :: 9. ወጸውዖ : እግዚአብሔር :
ለአዳም : ወይቤሎ : አይቴ : አንተ : 10. ወይቤሎ : አዳም : ቃለከ :
ሰማዕኩ : እንዘ : ታንሶሱ : ውስተ : ገነት : ወፈራህኩ : እስመ :
ዕራቅየ : አነ : ወተኃባእኩ :: 11. ወይቤሎ : እግዚአብሔር :
ወመኑ : አይደዐከ : ከመ : ዕራቅከ : አንተ : ሶበ : አኮ : ዘበላዕከ :
ዘንተ : ዕፀ : ዘአነ : ከላእኩከ :: 12. ወይቤ : አዳም : ብእሲትየ :
እንተ : ወሀብከኒ : ምስሌየ : ትንበር : ይእቲ : ወሀበተኒ : ወበላ
ዕኩ :: 13. ወይቤላ : እግዚአብሔር : ለብእሲት : ዘንተኑ : ገበ
ርኪ : ወትቤ : ብእሲት : አርዌ : ምድር : አስሐተተኒ : ወበላዕኩ ::
14. ወይቤላ : እግዚአብሔር : ለአርዌ : ምድር : እስመ : ገበር
ኪዮ : ለዝንቱ : ርግምተ : ኩኒ : እምኵሉ : እንስሳ : ወእምኵሉ :
አራዊተ : ምድር : በእንግድዓኪ : ሐሪ : ወመሬተ : ብልዒ : ኵሎ :
መዋዕለ : ሕይወትኪ : 15. አስተፃርር : ማእከሌኪ : ወማእከለ :
ብእሲት : ወማእከለ : ዘርእኪ : ወማእከለ ; ዘርኣ : ውእቱ :
ለይዕቀብ :

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123

ለይዕቀብ : ርእሰኪ : ወአንቲ : ዕቀቢ : ሰኰናሁ :: 16. ወለብእሲ
ትኒ : ይቤላ : አብዝኖ : አበዝኖ : ለሐዘንኪ : ወለሠቃይኪ : ወበ
ሐዘን : ላዲ : ወወሊደኪ : ኀበ : ምትኪ : ምግባኢኪ : ወውእቱ :
ይቀንያኪ :: 17. ወለአደምሰ : ይቤሎ : እስመ : ሰማዕከ : ቃለ :
ብእሲትከ : ወበላዕከ : እምነ : ውእቱ : ዕፅ : ዘአዘዝኩከ : ከመ :
ኢትብላዕ : እምነ : ውእቱ : ዕፅ : በሕቲቱ : ወበላዕከ : ርግምተ :
ትኩን : ምድር : በተግባርከ : ወበሐዘን : ብላዕ : ኵሎ : መዋዕለ :
ሕይወትከ : 18. አሠዋክ : ወአሜከላ : ይብቍልከ : ወብላዕ :
ሣዕረ : ገዳም :: 19. ወበሃፈ : ገጽከ : ብላዕ : ሓብስተከ : እስመ :
ትገብእ : ውስተ : መሬትከ : እንተ : እምኔሃ : ወፃእከ : እስመ :
መሬት : አንተ : ወውስተ : መሬት : ትገብእ :: 20. ወሰመያ :
አደም : ስመ : ብእሲቱ : ሕይወት : እስመ : ይእቲ : እሞሙ :
ለሕያዋን : 21. ወገብረ : እግዚአብሔር : ለአደም : ወለብእሲቱ :
አዕደለ : ዘማእስ : ወአልበሶሙ :: 22. ወይቤ : እግዚአብሔር :
ናሁ : አደም : ኮነ : ከመ : አሐዱ : እምኔነ : ያአምር : ሠናየ :
ወእኩየ : ወይእዜኒ : ዮጊ : ያአምር : ወያሌዕል : እዴሁ : ወይነሠእ :
እምዕፀ : ሕይወት : ወይበልዕ : ወየሐዩ : ለዓለም :: 23. ወአው
ፅኦ : እግዚእ : እግዚአብሔር : ለአደም : እምነ : ገነተ : ተድላ :
ከመ : ይትገበራ : ለምድር : እንተ : እምኔሃ : ወፅአ :: 24. ወአው
ፅኦ : ለአደም : ወአኅደሮ : ቅድመ : ገነተ : ተፋሠሒት : ወአዘ
ዞሙ : ለሱራፌል : ወለኪሩቤል : እንተ : ትትመየጥ : ከመ : ይዕቀቡ :
ፍኖተ : ዕፀ : ሕይወት ::

Cap. IV.

ም : ፬

1. ወአእመራ : አደመ : ለሔዋን : ብእሲቱ : ወፀንሰት : ወወለ
ደት : ቃያንሃ : ወትቤ : አጥረይነ : ብእሴ : በእንተ : እግዚአብሔር ::
2. ወደገመት : ወለደቶ : ለእኁሁ : ለአቤል : ወኮነ : አቤል : ኖላዌ :
አባግዕ : ወቃያንሰ : መስተገብረ : ምድር : ኮነ :: 3. ወእምድኅረዝ :
መዋዕል : አምጽአ : ቃየል : እምነ : ፍሬ : ምድር : መሠዋዕተ :

ለእግዚአብሔር ፡ 4. ወአቤልሂ ፡ ገብረ ፡ ወአምጽአ ፡ እምነ ፡
በኵረ ፡ አባግዒሁ ፡ ወእምነ ፡ ስቡሕኒሆሙ ። ወነጸረ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ ላዕለ ፡ አቤል ፡ ወላዕለ ፡ መሥዋዕቱ ፡ ወቍርባኒሁኒ ።
5. ወላዕለ ፡ ቃየልሰ ፡ ወላዕለ ፡ መሥዋዕቱ ፡ ኢነጸረ ፡ ወአሕዘኖ ፡
ለቃየል ፡ ጥቀ ፡ ወወድቀ ፡ በገጹ ። 6. ወይቤሎ ፡ እግዚአብሔር ፡
ለቃየል ፡ ለምንተ ፡ ተሐዝን ፡ ወለምንት ፡ ወድቀ ፡ ገጽከ ፡ 7. አኮ ፡
በጽድቅ ፡ ዘአምጻእከ ፡ ወርቱዕሰ ፡ በጽድቅ ፡ ታምጽእ ፡ ሊተ ፡
አበስከ ፡ እንከ ፡ አርምም ፡ ኀቤከ ፡ መግባሲሁ ፡ ወአንተ ፡ ትኴንኖ ።
8. ወይቤሎ ፡ ቃየል ፡ ለአቤል ፡ እኁሁ ፡ ነዐ ፡ ንሖር ፡ ናንሶሱ ፡
ሐቅለ ፡ ወኮነ ፡ እንዘ ፡ ሀለዉ ፡ ገዳመ ፡ ተንሥአ ፡ ቃየል ፡ ላዕለ ፡
አቤል ፡ እኁሁ ፡ ወቀተሎ ። 9. ወይቤሎ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለቃየል ፡
አይቴ ፡ ውእቱ ፡ አቤል ፡ እኁከ ። ወይቤሎ ፡ ኢያአምር ፡ በኑ ፡
ዐቃቢሁ ፡ አነ ፡ ለእኁየ ። 10. ወይቤሎ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምንተ ፡
ገበርከ ፡ ቃየል ፡ ደሙ ፡ ለእኁከ ፡ በጽሐ ፡ ኀቤየ ፡ እምነ ፡ምድር ።
11. ወይእዜኒ ፡ ርግምተ ፡ ትኩን ፡ ምድር ፡ እንተ ፡ አብቀወት ፡
ምድር ፡ ከመ ፡ ትስተይ ፡ ደመ ፡ ለእኁከ ፡ እምእዴከ ። 12. እስመ ፡
ትትገበራ ፡ አንተ ፡ ወኢትዌስከ ፡ ከመ ፡ ተሀብከ ፡ ኀይላ ፡ ርሁደ ፡
ወድንጉፀ ፡ ኩን ፡ ላዕለ ፡ ምድር ። 13. ወይቤሎ ፡ ቃየል ፡
ለእግዚአብሔር ፡ ተዐቢኑ ፡ ኃጢአትየ ፡ ዘእምተኀድገት ፡ ሊተ ፡
14. ወእመሰ ፡ ታወፅአኒ ፡ እምድር ፡ ወእምነ ፡ ቅድመ ፡ ገጽከ ፡
እትኀባእኒ ፡ ወእከውን ፡ ርሁደ ፡ ወድንጉፀ ፡ በደበ ፡ ምድር ፡
ወኵሉ ፡ ዘረከበኒ ፡ ይቀትለኒ ። 15. ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ አኮ ፡
ከማሁ ፡ ወባሕቱ ፡ ኵሉ ፡ ዘይቀትል ፡ እምድኅሬከ ፡ ይትቀተል ፡
በከመ ፡ ቀተለ ፡ ወአንተሰ ፡ ትትፈደይ ፡ ህየንተ ፡ ሰሐዱ ፡ ስብዓ ።
ወገብረ ፡ እግዚእ ፡ ለቃየን ፡ ተአምረ ፡ ከመ ፡ ኢይቅትሎ ፡ ኵሉ ፡
ዘረከበ ። 16. ወወፅአ ፡ ቃየን ፡ እምቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡
ወኀደረ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ እንተ ፡ ስማ ፡ ቱድ ። ወተረፈ ፡ አዳም ፡
ውስተ ፡ ምድረ ፡ ኤደም ፡ ወቃየንሰ ፡ ሖረ ፡ ወኀደረ ፡ ታሕተ ፡ ምሥ
ራቀ ፡ ኤደም ፡ 17. ወአእመራ ፡ ቃየን ፡ ለብእሲቱ ፡ ወፀንሰት ፡
ወወለደት ፡ ሎቱ ፡ ሄኖሳሃ ፡ ወነደቀ ፡ ቃየን ፡ ሀገረ ፡ ወሰመያ ፡
በስመ ፡

በስመ፡ ወልዱ፡ ሄኖኅ፡፡ 18. ወወለደ፡ ኅኖኅ፡ ኢብጸልሃ፡
ወኢብጸል፡ ወለደ፡ ለመለልኤል፡ ወመለልኤል፡ ወለደ፡ ለማቱሰለ፡
ወማቱሰለ፡ ወለደ፡ ለለሜክ፡ 19. ወአውሰበ፡ ለሜክ፡ ክልኤተ፡
አንስተ፡ ስማ፡ ለአሐቲ፡ ሳላ፡ ወስመ፡ ክልኤታ፡ አዳ፡ 20. ወወ
ለደት፡ ዮቤልሃ፡ ወውእቱ፡ ኮነ፡ አቡሆሙ፡ ለኵሎሙ፡ እለ፡
ያኀድሩ፡ በኀይመታት፡ ወአጥርዮ፡ እንስሳ፡፡ 21. ወስመ፡ እኁሁ፡
ዮሐል፡ ወውእቱ፡ ኮነ፡ አቡሆሙ፡ ለኵሎሙ፡ እለ፡ ይዘብጡ፡
አርጋኖን፡ ወመሓሌተ፡፡ 22. ወወለደት፡ ሳላ፡ ኑቀልቄን፡ ወኮነ፡
ይገብር፡ ግብረ፡ ብርት፡ ወኀጺን፡ ወአፍቀረ፡ ኑቀልቄን፡ ጸጋ፡፡
23. ወይቤሎን፡ ለሜክ፡ ለአንስቲሁ፡ አዳ፡ ወሳላ፡ ስምዓ፡
አአንስትየ፡ ለሜክ፡ ወአጽምዓ፡ ዘአቤለክን፡ እስመ፡ ብእሴ፡
ቀተልኩ፡ በርከአንየ፡ ወወሬዛ፡ በጠፊሆትየ፡፡ 24. እስመ፡ ቃየን፡
ተፈድየ፡ ህየንተ፡ አሐዱ፡ ፯ በቀለ፡ ወለሜክሰ፡ ይትፈደይ፡ ፸ ወ፯፡፡
25. ወአእመራ፡ አዳም፡ ለሔዋን፡ ብእሲቱ፡ ወፀንሰት፡ ወወለደት፡
ሎቱ፡ ወልደ፡ ወሰመዮ፡ ስሞ፡ ሴት፡፡ ወይቤ፡ ናሁ፡ አመይእዜሰ፡
አትረፈ፡ ሊተ፡ እግዚአብሔር፡ ዘርአ፡ ክልአ፡ ህየንተ፡ አቤል፡
ዘቀተሎ፡ ቃየን፡፡ 26. ወወለደ፡ ሴት፡ ዓዲ፡ ወልደ፡ ወሰመዮ፡
ሄኖስ፡ አሚሃ፡ ወጠነ፡ ከመ፡ ይጸውዕ፡ ስመ፡ እግዚአብሔር፡፡

ተፍጻሜት፡ ም፡ ፬ ዘኦሪት፨

Paginæ ſupplendæ gratiâ adjecta eſt ſuccincta quædam Æthiopum Precatio.

Benedicatur Deus, qui creavit cælos & terram,

ይትበረክ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘፈጠረ ፡ ሰማያተ ፡ ወምድረ ፡

& mare, & omnia quæ *ſunt* in eis: Potens, & Victor, Dator,

ወባሕረ ፡ ወኵሎ ፡ ዘውስቴቶሙ ፡ ከሃሊ ፡ ወመዋኢ ፡ ወሃቢ ፡

Miſericors, Mitis, qui fuit ab æterno, & permanebit uſque in ſeculum

መሐሪ ፡ የዋህ ፡ ዘሀለወ ፡ እምትካት ፡ ወይነብር ፡ እስከ ፡ ለዓለመ ፡

ſeculi: novit omnia, & nihil impoſſibile erit ei. Oro te per magnitudinem tuam,

ዓለም ፡ ያአምር ፡ ኵሎ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይሰአኖ ፡፡ አስአለከ ፡ በዕበይከ ፡

& timorem tuum, propter virtutem tuam, & regnum tuum, ut propitius ſis peccato meo

ወግርማከ ፡ በኀይልከ ፡ ወበመንግሥትከ ፡ ከመ ፡ ትስረይ ፡ ኀጢአትየ ፡

& iniquitati meæ: & cuſtodi me dextrâ tua excelſa, & brachio tuo

ወጌጋይየ ፡፡ ወዕቀበኒ ፡ በየማንከ ፡ ልዕልት ፡ ወበመዝራዕትከ ፡

forti: quoniam tu Domine, mortificas animam meam, & vivificas eam,

ጽንዕት ፡ እስመ ፡ አንተ ፡ እግዚኦ ፡ ትቀትላ ፡ ለነፍስየ ፡ ወታሐይዋ ፡

debilitas, & ſanas animam meam. Obſecro te, Domine, liberes me

ታደውያ ፡ ወትፌውሳ ፡ ለነፍስየ ፡፡ እስእለከ ፡ እግዚኦ ፡ ታድኅነኒ ፡

ab omni angore & affictione. Peccavi Domine, peccavi,

እምኵሉ ፡ ሕማም ፡ ወምንዳቤ ፡፡ አበስኩ ፡ እግዚኦ ፡ አበስኩ ፡

propitius eſto mihi, & condona (differ) omne, quod admiſi, delictum & peccatum.

ስረይ ፡ ሊተ ፡ ወአናሕሲ ፡ ኵሎ ፡ ዘገበርኩ ፡ አበሳ ፡ ወኀጢአተ ፡፡

Dirige viam meam in via tua, ne inducas me in tentationem.

አርትዕ ፡ ፍኖትየ ፡ ውስተ ፡ ፍኖትከ ፡ ኢታብአኒ ፡ ውስተ ፡ መንሱት ፡፡

Adjuva me, & cuſtodi me, & libera me ab omni, quod timeo. Deduc me,

ርድአኒ ፡ ወዕቀበኒ ፡ ወአድኅነኒ ፡ እምኵሉ ፡ ዘእፈርህ ፡ ምርሐኒ ፡

Domine, in viam tuam. Amove à me Satanam, & exercitus ejus,

እግዚኦ ፡ ውስተ ፡ ፍኖትከ ፡፡ አርሕቅ ፡ አምኔየ ፡ ሰይጣነ ፡ ወሰራዊቶ ፡

& ſerva me ab ira regis propter magnitudinem tuá, & formidinem tuá. Da mihi,

ወአድኅነኒ ፡ እመዐተ ፡ ንጉሠ ፡ በዕበይከ ፡ ወበግርማከ ፡፡ ሀበኒ ፡

Domine, amorem fraternum, & juva me in die afflictionis meæ: quia

እግዚኦ ፡ ፍቅረ ፡ አኀው ፡ ወርድአኒ ፡ በዕለተ ፡ ምንዳቤየ ፡ እስመ ፡

in te ſpero, & in te credo, & in te confido

ኪያከ ፡ ተሰፈውኩ ፡ ወብከ ፡ ተአመንኩ ፡ ወላዕሌከ ፡ ተወከልኩ ፡

uſque in ſeculum ſeculi, A M E N.

እስከ ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-154 4° 1123